

Збірник наукових матеріалів
XXXVII Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«НАУКОВІ ПІДСУМКИ 2019 РОКУ»

09 грудня 2019 року

Частина 5

м. Вінниця

Наукові підсумки 2019 року, XXXVII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 09 грудня 2019 року. – Ч.5, с. 80.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXVII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Наукові підсумки 2019 року», 09 грудня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економічні науки

<i>Філіпович А.В.</i> РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ..	5
<i>Франтовська Д.В.</i> МЕТОДИКА ВІДОБРАЖЕННЯ РУХУ МАЙНА У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ	8
<i>Халавчук В.О.</i> ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ.....	12
<i>Цуканова В.О.</i> АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	16
<i>Цуркан І.М., Остапенко А.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	19
<i>Чепурко Н.С.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	22
<i>Черенович О.В., науковий керівник Заволока Л.О.</i> ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ БАНКУ І ЙОГО СКЛАДОВІ.....	25
<i>Черенович О.В., науковий керівник Дудчик О.Ю.</i> ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	29
<i>Спірідонова К.О., Черкас В.О.</i> СКЛАДАННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	34
<i>Берднікова К.О., Черниш О.В.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	38
<i>Шалайко М.П.</i> ПЕРЕДУМОВИ СКАСУВАННЯ МОРАТОРІЮ НА ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	42
<i>Шаповалов В.О., науковий керівник Корж М.А.</i> ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ	45
<i>Шинкаренко І.І.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ФАКТОРИ ЗНИЖЕННЯ ЇЇ СОБІВАРТОСТІ	49
<i>Шитікова А.О.</i> КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: РЕАЛЬНІСТЬ ЧИ ПЕРСПЕКТИВИ?	53
<i>Шраменко О.О., науковий керівник Дудчик О.Ю.</i> СИСТЕМА БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ ТА РЕГУЛЮВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	56

<i>Щупак Н.В., Чухліб А.В.</i> АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	60
<i>Якобчук Н.С.</i> ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	63
<i>Якобчук Н.С.</i> РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ.....	67
<i>Яковініч Н.А.</i> ОСНОВНІ ЗОВНІШНІ І ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	72
<i>Янченко А.С.</i> ЗМІСТ ЦИФОРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	74

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Філіпович А.В.

*студентка факультету економіки та бізнесу
Київський національний
університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Мета роботи – проаналізувати сучасний стан ресурсного забезпечення в туризмі та обґрунтувати концептуальні засади їх подальшого розвитку.

Завдання – дослідження основних ресурсів туристичних підприємств та аналіз їх впливу на індустрію туризму.

Об'єкт та предмет дослідження: відомості про регіональні ресурси в соціально-культурному сервісі та туризмі.

Результати дослідження показали, що, на сьогодні тема ресурсного забезпечення в туризмі досить розвинена. Туристський потенціал і туристські ресурси визначають основні умови туристської пропозиції території країни. При створенні різних видів туристичних продуктів у вигляді різноманітних туристичних послуг потрібні відповідні їм туристські ресурси. Одні види сфери послуг туризму вимагають унікальних природних ресурсів, інші - природних і штучно створених людиною ресурсів, треті - наявності об'єктів культурної спадщини, четверті - сукупності всіх перерахованих вище ресурсів [3]. Іншими словами, для того, щоб туризм почав розвиватися в будь-якому регіоні, необхідна наявність в цьому регіоні туристських ресурсів. З вище сказаного, можемо сформулювати визначення туристичних ресурсів.

До основних властивостей туристських ресурсів відносяться: атрактивність (привабливість); доступність; ступінь вивченості; вагомість для показу (видовищність); пейзажні характеристики ландшафту; соціально-демографічні характеристики; потенційний запас; способи використання [4]. Специфічними властивостями туристських ресурсів є цілісність, ємність, надійність, привабливість і ін.

Розглянемо детальніше специфічні властивості та сформуємо визначення кожному:

- цілісність - розуміється як неподільність туристських ресурсів і їх елементів, існування їх в певній взаємозв'язку;
- місткість - визначається кількістю туристів, яких може прийняти територія, що володіє туристичним ресурсами;
- надійність туристських ресурсів - властивість, яке визначається всім комплексом соціальних, економічних і політичних умов в рамках туристських територій;
- унікальність туристських ресурсів визначається їх рідкістю і винятковою привабливістю для туристів з будь-якого куточка земної кулі;
- пізнавальна цінність - зв'язок об'єкта з конкретним історичним суб'єктом, життям і творчістю відомих людей;
- рекреаційна цінність - можливість використання об'єкта для організації відпочинку та оздоровлення туристів;
- популярність - популярність тих чи інших туристських об'єктів і комплексів серед туристів;
- екзотичність - ступінь контрастності об'єктів щодо умов місця постійного проживання туристів, незвичайність об'єктів;
- виразність - ступінь взаємодії об'єкта з навколишнім середовищем, спорудами, природою;
- збереження - підготовленість об'єкта до підготовленої зустрічі туристів;
- безпека - властивість туристських ресурсів, що виражається у відсутності можливих негативних наслідків від їх використання туристами і місцевим населенням.

До туристських ресурсів належать також різноманітні елементи визначені внутрішньою природою людини, маючи на увазі, перш за все, пізнавальний інтерес до чогось нового, а також елементи пов'язані з людською діяльністю. Тому слід розглянути такі поняття як туристський інтерес і туристське враження [4].

За рівнем розвитку рекреаційно-туристичних послуг наша держава значно відстає від більшості європейських країн. Відчувається наявність багатьох проблем у туристичній галузі. До найсуттєвіших з них можна віднести низький рівень розвитку інфраструктури, негативний імідж України в цілому щодо проведення тут відпочинку, відсутність належної реклами, недосконалість нормативно-правової бази забезпечення рекреаційної діяльності, несприятливий клімат інвестування. Такий стан не є нормальним і потребує активізації процесів щодо створення в нашій державі потужної рекреаційної індустрії, яка спроможна задовольняти різноманітні потреби як мешканців України, так й іноземних туристів [2, с. 64]. Задля вирішення проблем потрібно проводити виважену державну політику щодо розвитку туристичної галузі, основу якої повинні складати такі фактори як державне стимулювання внутрішнього й іноземного туризму; забезпечення внутрішньої конвертованості туристичних послуг через підвищення їхньої якості і розширення асортименту, поліпшення обслуговування туристів; будівництво нових і модернізація діючих туристичних об'єктів; співпраця з міжнародними організаціями, що сприяють розвитку туристичної діяльності [1, с. 77].

Висновки. Отже, проаналізувавши тенденцію до зростання в галузі туризму та рекреації, що пов'язано з поліпшенням ситуації в цілому можна сказати, що для виведення туризму країни на найбільш високий рівень розробляються проекти по створенню туристичного кластера в регіоні, що надалі дозволить залучити не тільки туристів, але і інвестиції в державу. Запропоноване в роботі поняття «ресурси розвитку туризму регіону» дозволяє розширити уявлення про туристський потенціал регіону.

Зважаючи на місце і роль туризму в житті суспільства, держава повинна проголосити його одним із пріоритетних напрямів розвитку національної культури та економіки. Україна має значні потенційні можливості динамічного розвитку туристичної індустрії й відповідної інтеграції у світовий туристичний простір. З урахуванням цього уряд має сприяти створенню організаційно-правових та економічних засад становлення туризму як високорентабельної галузі економіки, сприяти залученню міжнародного досвіду [1, с.80].

Ключові слова: туризм, ресурси, підприємство, потенціал, територія, аналіз, інформація, індустрія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник А.О. Перспективи розвитку вітчизняного туризму в умовах євроатлантичної інтеграції / А.О. Мельник, І.А. Чапліч // Вісник Хмельницького національного університету: [наук. журн.]. – Хмельницький, 2009. – № 1. – С. 76-80.

2. Сучасні проблеми економічного розвитку України: монографія / за ред. О.В. Ольшанської, А.О. Мельник, Т.Є. Воронкової – К.: ТОВ «ДКС центр», 2018. – 184 с.

3. Регіональні туристичні кластери як важливий чинник економічного зростання / О. В. Ольшанська, А. О. Мельник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 12. – С. 212-216.

4. Електронний ресурс <http://tourlib.net/>

Економічні науки

МЕТОДИКА ВІДОБРАЖЕННЯ РУХУ МАЙНА У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ

Франтовська Д.В.,
*студентка обліково-фінансового факультету
Вінницький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ
м.Вінниця, Україна*

В сучасних умовах соціально-економічної нестабільності в нашій державі особливої актуальності набуває військова сфера, та зокрема її облікове забезпечення. Облік у військових частинах здійснюється згідно Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах та Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України. Зазначеними нормативними актами встановлюється порядок організації і ведення бухгалтерського обліку в військових частинах, на кораблях, у військових

навчальних закладах, штабах, установах та організаціях (далі - військові частини), що утримуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Особливості ведення обліку у військових частинах досліджували такі вчені: В. Г. Афанасьєв, І. К. Залюбовська, Л. В. Коваль, Г. Черч, А. Н. Бралюк, С. С. Ходаковський та ін.

Фінансово-економічні структурні підрозділи військових частин, установ та організацій, що утримуються за рахунок коштів Державного бюджету України, ведуть бухгалтерський облік активів, капіталу, доходів та видатків, зобов'язань та господарських операцій згідно Положення з бухгалтерського обліку в Збройних Силах України та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують бюджетний процес в Україні [1].

Згідно Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України облік такого майна в військових частинах ведеться в обліково-операційному підрозділі, фінансово-економічному органі, підрозділах зберігання, сховищах, у майстерні (цеху), у лабораторії (підрозділі контролю якості пального) та інших підрозділах центру забезпечення [2].

В обліково-операційному підрозділі ведеться облік наявності, руху, якісного (технічного) та вартісного стану військового майна в цілому за військову частину, а також за кожний підрозділ зберігання (сховище), підрозділ територіального забезпечення військ, майстерню (цех), лабораторію тощо.

У фінансово-економічному органі центру забезпечення ведеться бухгалтерський облік руху військового майна на підставі первинних документів у порядку, установленому законодавством України.

Варто зауважити, що у військових частинах проводяться:

- документальне оформлення операцій, пов'язаних з прийманням, відпусканням (відправленням, відвантаженням) військового майна;
- облік наявності, руху і якісного (технічного) та вартісного стану військового майна, що знаходиться на зберіганні в підрозділі зберігання (сховищі), а також облік номерних показників військового майна, наданих заводом-виробником;

– відображення у відповідних облікових документах (формулярах, паспортах, книгах обліку технічного стану, стелажних ярликах, штабельних картках тощо) результатів проведених перевірок (випробувань, лабораторних аналізів), обсягів виконаних технічних обслуговувань (регламентних робіт) озброєння, військової техніки та іншого військового майна, що знаходиться на зберіганні у відділі (сховищі);

– підготовка (виведення залишків) у встановлені терміни облікових реєстрів, які ведуться в підрозділі зберігання (сховищі), та проведення звірки з даними бухгалтерського обліку фінансово-економічного органу [2].

Облік наявності, руху та якісного (технічного) стану озброєння, військової техніки та іншого категорійного майна ведеться в картках обліку військового майна (категорійного) або в книгах обліку наявності та руху військового майна (служба забезпечення). Некатегорійного військового майна - у картках обліку військового майна (некатегорійного) або в книгах обліку військового майна (служба забезпечення).

Облік озброєння та військової техніки, що знаходяться в підрозділах, ведеться у відповідних службах забезпечення військової частини в книзі обліку за номерами і закріплення озброєння, військової техніки та іншого військового майна [3].

Несправні озброєння та військова техніка обліковуються в службі забезпечення військової частини в книзі обліку несправного озброєння та військової техніки. У цій книзі обліку також ведеться облік ходу відновлення їх готовності.

В свою чергу, облік військового майна (крім бронетанкового озброєння і техніки, автомобільної техніки і майна, електрогазової техніки та майна, засобів інженерного озброєння і техніки служби пального) ведеться загалом за підрозділ у книзі обліку військового майна (склад, підрозділ), у якій на кожний вид військового майна виділяється окремий розділ [2].

Первинні записи у цій книзі проводяться у відповідній службі забезпечення військової частини і завіряються підписом начальника служби

забезпечення. Наступні записи проводяться командиром підрозділу (матеріально відповідальною особою).

Таким чином, механізм організації та ведення обліку військового майна, закріпленого в установленому законодавством порядку за військовими частинами, військовими навчальними закладами, військовими навчальними підрозділами вищих навчальних закладів, установами та організаціями Збройних Сил України, і є підставою для прийняття відповідних рішень посадовими особами Збройних Сил у межах наданих їм повноважень з питань обліку військового майна.

Облік військового майна у Збройних Силах є складовою частиною бухгалтерського обліку та являє собою систему обробки та підготовки інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо забезпечення військових частин Збройних Сил матеріальними цінностями

Література:

1. Про затвердження Положення з бухгалтерського обліку в Збройних Силах: Наказ Міністерства Оборони України від 21.06.2007 №363. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=06VHE9B9B8>

2. Про затвердження Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України: Наказ Міністерства Оборони України від 17.08.2017 №440. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=06VHE9B9B8>

3. Сініцин І. П., Сироватський Л. О., Милашенко Ю. І. Особливості автоматизації процесів первинного обліку наявних ресурсів військових частин Збройних Сил України. *Збірник наукових праць центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*. 2013. № 1. С. 73-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvsvd_2013_1_16

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

Халавчук В.О.

студент кафедри публічного управління та адміністрування, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Сучасним фактором впливу на економіку України є боргова залежність держави, яка дестабілізує практично всі її сфери розвитку. Наслідком неефективної політики державних запозичень, яка полягає в їх надмірності та нерациональному використанні, є обмеження можливостей і темпів соціально-економічного розвитку України. Значне боргове навантаження держави призводить до депресивного впливу на економічний розвиток, зниження інвестиційної привабливості, втрату довіри кредиторів та обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування. У зв'язку з обмеженими джерелами покриття, високою вартістю позикових ресурсів для України боргова залежність є серйозною економічною проблемою. Проблематика формування та обслуговування державного боргу є особливо важливою з огляду на економічні труднощі, які впродовж останнього періоду виявляються в Україні.

Державний борг являє собою сукупні боргові зобов'язання держави перед усіма кредиторами (юридичними та фізичними особами, іноземними державами, міжнародними організаціями, тощо). Державний борг складається із заборгованості центрального уряду, регіональних та місцевих органів влади, а також боргів усіх корпорацій з державною участю, пропорційно частці держави в їх капіталі [1].

Власне *державний борг* виникає внаслідок фінансових запозичень держави, договорів і угод про надання кредитів та позик, пролонгації та реструктуризації боргових зобов'язань минулих років.

Динаміку державного боргу розглянемо у таблиці 1.

Динаміка державного боргу України у 2013-2018 рр. (млн. грн.)

Рік	Загальний державний борг України
на 31.12.2013	584 114,1
на 31.12.2014	1 100 564,0
на 31.12.2015	1 572 180,2
на 31.12.2016	1 929 758,7
на 31.12.2017	2 141 674,4
на 31.12.2018	2 168 627,1

Джерело: [1]

Проаналізувавши дані наведені у табл. 1, можна зробити висновки, що з кожним роком державний борг зростає. Особливе збільшення боргу можна прослідкувати у 2014 році, це обумовлено тим, що виробництво скоротилося, в наслідок чого знизилася дохідна частина бюджету, а його витрати навпаки зросли, такі дії влади були пов'язані з політичною ситуацією в країні. Незважаючи на те, що темпи росту державного боргу з 2017 року скоротились, все одно його величина збільшується і станом на 2018 р. становить 2168627,1 млн. грн.

Необхідно зазначити, що державний борг та його розміри, як і будь – який інший економічний процес, прямо чи опосередковано впливає на процеси у всіх сферах життєдіяльності держави. Тому, варто розглянути, які ж наслідки несе за собою зростання державного боргу.

Наявність державного боргу потребує здійснення щорічних відсоткових платежів, які фінансуються за рахунок доходів бюджету, зазвичай, податкових надходжень. Відповідно, у довгостроковому періоді зростання боргу порушує збалансованість бюджету і провокує бюджетний дефіцит із його негативними економічними, соціальними і фінансовими наслідками. Небезпека великих боргових виплат полягає у тому, що за їх здійснення звужуються джерела внутрішнього інвестування і зменшуються можливості для підтримання внутрішнього споживання, а це врешті-решт може призвести до боргової кризи держав [2, с.133].

За стрімкого зростання видатків, пов'язаних із обслуговуванням заборгованості, держава змушена компенсувати їх або за рахунок скорочення інших видатків, що, як правило, підвищує соціальну напруженість в суспільстві та загострює економічні проблеми або збільшувати свої доходи. Збільшення доходів бюджету можна досягнути за рахунок встановлення нових податків та інших обов'язкових платежів чи підвищення чинних податкових ставок. Найімовірніше, посилення податкового тягара підірве стимули до економічної активності й сприятиме розширенню тіньового сектору економіки.

Довгостроковим економічним наслідком функціонування накопичувальної системи боргоутворення виступає загальне суттєве звуження інвестиційних можливостей економіки, а міжнародний досвід свідчить, що наявність надмірного зовнішнього державного боргу гальмує економічне зростання. Він унеможливує проведення економічної політики, яка б враховувала національні інтереси, виснажує бюджет та економіку держави здійсненням значних виплат іноземним кредиторам [3, с. 60].

Кінцевим соціальним підсумком системи перерозподілу доходів через інструменти державного боргу є те, що життя сучасного покоління покращиться, але тягар наслідків поточного бюджетного дефіциту ляже в основному "на плечі майбутніх поколінь" — вони будуть народжені громадянами країни з меншими потенційними можливостями нагромадження капіталу і великим державним боргом.

Таким чином, державний борг, його розміри, методи розміщення і погашення прямо чи опосередковано впливають майже на всі процеси економічного життя держави: економічне зростання і розподіл доходів, бюджетний дефіцит і розмір грошової маси в обігу (що тісно пов'язано з темпами інфляції), звуження чи розширення сукупного попиту і пропозиції, рівень споживання і нагромадження, баланс поточних зовнішніх рахунків, міжнародну платоспроможність та кредитний рейтинг держави. Тому держава не повинна категорично відмовлятися від залучення державного боргу як макроекономічного інструменту у процес реформ. Однак при його використанні доцільно пам'ятати,

що, як будь-який економічний інструмент, державний борг може здійснювати як позитивний, так і негативний вплив на економіку.

Отже, можна зробити висновок, що запозичення, отримані Україною за останні роки від іноземних інвесторів, були більшою мірою спрямовані на фінансову стабілізацію країни в певний час, а не на розвиток економіки загалом. Метою боргової політики України на найближчий час повинно стати залучення фінансових ресурсів для реалізації програм, пов'язаних з розвитком з країни. Проаналізувавши динаміку заборгованості нашої держави, слід зазначити, що це досить гостра проблема, яка провокує нестабільність, як державних фінансів України, так і нестабільне становище у всіх сферах держави. Тому, якнайшвидше вирішення проблем зовнішньої заборгованості України сприятиме розбудові держави та покращенню її фінансового стану.

Література:

1. Державний борг України. Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>
2. Доліновська О.Я. Економічна природа та сутність державного боргу / О.Я. Доліновська // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – 2010. – № 26. – С. 130-134.
3. Терещенко В.Л. Проблема управління державним боргом України / В. Л. Терещенко // Економіка і регіон. – 2011. – №4. – С. 59-62.
4. Грінченко А.Ю. Зростання державного боргу та зовнішніх запозичень – шлях до падіння рівня економічної безпеки в Україні. Економічна теорія та історія економічної думки думки. Чернігів. 2018.
5. Брежнева-Єрмоленко О. В., Волько О. В., Дахлалла А. М., Зовнішній державний борг України: формування, управління та обслуговування. Кам'янське. 2018.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Цуканова В.О.

*студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

Важливим елементом оборотних активів підприємства є запаси. В склад запасів включаються такі види товарно-матеріальних цінностей, як сировина і матеріали, незавершене виробництво, готова продукція.

Ефективність управління запасами в діяльності підприємств і організацій залежить від правильного визначення потреби в оборотних коштах, їх планування і аналізу, за підсумками якого визначаються недоліки в управлінні, «заморожування» активів в окремих видах запасів і вживаються необхідні заходи.

Суть управління запасами полягає в здійсненні контролю за станом запасів і прийнятті заходів, спрямованих на економію часу і коштів шляхом мінімізації витрат на утримання запасів, необхідних для своєчасного та якісного виконання виробничої програми [1, с.139].

Джерелами інформації для аналізу запасів є: дані бухгалтерського обліку по руху матеріальних ресурсів; дані складського обліку щодо надходження й вибуття матеріалів на виробництво; лімітно-забірні картки; план і оперативні дані відділу матеріально-технічного постачання та ін.

Особлива увага при аналізі приділяється виконанню умов постачання матеріалів. У процесі аналізу необхідно дослідити виконання плану по термінах постачання матеріалів та їх ритмічність.

Порушення термінів постачання матеріалів веде до невиконання планів виробництва і реалізації продукції.

Недоліки в постачанні, зменшенні обсягів матеріалів у поточних запасах можуть деякою мірою компенсуватися їх економією в процесі виробництва. І

навпаки, перевитрати матеріальних ресурсів та їх використання не за прямим призначенням сприяють невиконанню плану виробництва продукції.

Аналіз використання матеріалів у виробництві є найважливішим напрямком аналітичної роботи, тому що в ході даного аналізу можна визначити кількісний вплив різних чинників використання матеріалів на зміну обсягу випуску.

На зміну обсягу випуску впливають фактори, що характеризують використання матеріальних ресурсів у виробництві:

- зміна надходження матеріальних ресурсів (кількості матеріальних ресурсів, які заготовлюють);
- зміна норми витрат матеріалів (витрати матеріалу на виробництво одиниці продукції) ;
- зміна залишків матеріальних ресурсів на складі у вигляді запасів на початок і кінець року;
- зміна планових відходів виробництва внаслідок низької якості.

Підвищення обсягів виробництва продукції передбачає і адекватне нормативне зростання розмірів виробничих запасів. Але при цьому, відносний рівень запасів матеріальних ресурсів у порівнянні з обсягами виробництва не повинен збільшуватися. У тих випадках, коли має місце факт більш швидкого зростання матеріальних запасів у порівнянні із зростанням обсягів виробництва, відбувається утворення понаднормативних запасів матеріальних ресурсів і як наслідок у підприємства виникає дефіцит оборотних коштів.

Практика роботи підприємств підтверджує, що основними причинами утворення понаднормових запасів є: завищення, порівняно з оптимальним, норм витрат матеріалів; невиконання планів щодо номенклатури випуску продукції; необґрунтоване збільшення залишків незавершеного виробництва; внесення змін до планів виробництва продукції в ході їх виконання [2, с.2].

Перевитрати сировини і матеріалів свідчать про нераціональне їх витрачання і потребують з'ясування конкретних причин і винних осіб.

Економія досягається в результаті використання більш дешевих матеріалів, заміни одних матеріалів іншими, більш економічними, впровадження надбаня НТП.

Структура запасів досліджується на основі основних видів і груп, з урахуванням впливу сезонних змін на величину запасів [3, с.159-160].

Після дослідження структури запасів проводиться оцінка ефективності використання запасів на основі показників, таких як: матеріаломісткість продукції; матеріаловіддача; коефіцієнт використання матеріальних ресурсів; питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції і інші [4, с.402].

Важливим показником ефективності використання оборотних коштів є оборотність. Прискорення оборотності оборотних коштів є основним завданням щодо оптимізації запасів, що дозволить не тільки збільшити матеріальні ресурси, але і поліпшити економічні показники роботи підприємства.

Своєчасне проведення аналізу стану запасів і відстеження тенденцій їх зміни дозволить підприємству зберегти стабільне виробництво.

Література:

1. Волкова Н. А. Економічний аналіз: навч. посібник / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та інші / за ред. Н. А. Волкової. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 310 с.

2. Урманов Ф.Ш. Особливості підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства [Електронний ресурс]. – Джерело доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/225.pdf>

3. Stetsiuk N. Y., Halushka N. Y. Методичні підходи до аналізу забезпеченості підприємств деревообробної промисловості виробничими запасами // Економічний аналіз. – 2016. – Т. 22. – №. 2. – С. 156-164.

4. Долгова Ю. В. Оцінка ефективності використання матеріально-виробничих запасів (МПЗ) на підприємстві // Молодий вчений. - 2017. - №2. - С. 402-404.

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Цуркан І. М.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічного аналізу і фінансів*

Остапенко А. О.,

*студентка спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»*

Національний технічний університет

«Дніпровська політехніка»

м. Дніпро, Україна

Одним із засобів забезпечення зростання економіки країни є інвестиції.

Підвищення інвестиційної діяльності в країні можна забезпечити за рахунок заохочення страхових компаній, так як вони є потужними інституційними інвесторами. Здійснення страхової діяльності полягає в тому, що вітчизняні страхові компанії отримують кошти від страхувальників і певний період можуть їх використовувати. У зарубіжних країнах страхові компанії мають вагомe значення в інвестиційному процесі, а саме їх дохід від інвестиції складає близько 20-30%, в той час як Україні цей показник складає всього 2-3% [1].

Загалом інвестиційна діяльність страховиків прямо пропорційна їх інвестиційного потенціалу. Інвестиційний потенціал – це тимчасово вільні кошти, які страховик вкладає в інвестиції задля одержання інвестиційного доходу. Інвестиційна діяльність має значне місце не тільки для економіки держави, а й для самої страхової компанії. Адже, якщо вірно розраховувати тактику та стратегію інвестиційної політики, то це дасть змогу отримувати прибутки, бути платоспроможним, а головне конкурентним. Однією з умов успішного розвитку вітчизняних страхових компаній є інвестиційна діяльність. У статті 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. подано таке визначення: «Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [2]. На

стратегію інвестиційної діяльності страховиків впливає структура їх фінансових ресурсів, яка розділяється на власні та залучені кошти. На жаль до теперішнього часу страховики не інвестують залучені кошти, у вигляді страхових резервів, у вітчизняний інноваційний розвиток. Згідно з Постановою КМУ від 17.08.2002 № 1211 одним із напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів є розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції ресурсо- та енергозберігаючих технологій [3]. Проте, за даними річних звітів про стан і розвиток страхового ринку України ці інвестиції в активах страховиків в 2017 році склали 3 млн. грн., що становить 0,008% серед активів які представлені страховими резервами. Це свідчить про відсутність дієвого регуляторного впливу, держава не виробила мотиваційного механізму, який міг би забезпечувати державні гарантії надійності інвестицій, мінімальний гарантований рівень прибутковості, передбачати податкові пільги тощо.

Проблеми з якими стискаються вітчизняні страховики при інвестуванні своїх активів наступні:

- невідповідність нормативно-правового забезпечення європейським стандартам та його недосконалість;
- нерозвинена капіталізація страховиків;
- неефективна інвестиційна політика;
- недостатня кількість фінансових проектів, у які можна було б вкласти кошти;
- нерозвинений фондовий ринок;
- нестабільна економічна та політична ситуація в країні;
- недовіра населення до страховиків.

Задля покращення інвестиційної діяльності вітчизняних страхових компаній потрібно вжити такі заходи як:

- відновлення довіри населення по відношенню до страхових компаній;
- забезпечення таких умов, за яких інвестиційне та пенсійне страхування функціонувало повноцінно;

- збільшення інвестиційних інструментів задля розміщення довгострокових страхових резервів;
- покращення контролю за фінансовим станом страховиків;
- стимулювання вкладів населення своїх коштів в інвестування через страхові компанії;
- збільшення власного капіталу;
- держава повинна покращувати фондовий ринок, задля того, щоб страховики мали впевненість в своїх вкладах та збільшували їх кількість.

Отже, інвестиційна діяльність страхових компаній потребує значних зусиль для вдосконалення як збоку самих страховиків, так і збоку держави. Адже страхові компанії маючи кошти страхових резервів, можуть направити їх в найрізноманітніші проекти важливі для держави, що в першу чергу покращить соціально-економічний та політичний стан України.

Література:

1. Статистика страхового ринка України за 2012-2017 г. Интернет-журнал о страховании «Фориншурер». URL: [http:// forinsurer.com/files/file00438.pdf](http://forinsurer.com/files/file00438.pdf).

2. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

3. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002р. №1211. Дата оновлення: 25.07.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1211-2002-%D0%BF> (дата звернення : 15.11.2019).

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Чепурко Н.С.,

*слухачка навчально-методичного центру
післядипломної освіти та підвищення кваліфікації*

*Дніпровського національного
університету ім. Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Державна підтримка є однією зі складових системи державного регулювання аграрного сектору економіки і визначається як сукупність різноманітних інструментів і форм економічного впливу на розвиток галузі та його стимулювання з метою формування організаційних і економічних умов її ефективного функціонування.

На думку В. Андрійчука, державне регулювання аграрного сфери представляє систему економічних, фінансових, правових, організаційних і соціальних заходів, що здійснюються державою для ефективного і стабільного розвитку аграрного виробництва та повного забезпечення населення якісним продовольством за прийнятними ринковими цінами [1, с. 56].

До основних функцій державного регулювання відносять такі: цільова; нормативна; стимулююча; координація інтересів між товаровиробниками і споживачами сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства; соціальна; коригуючи; формування конкурентного середовища на всіх аграрних ринках і підтримка сталого розвитку галузі через забезпечення стабільності попиту на харчові продукти і сільськогосподарську сировину; підтримка вітчизняних експортерів продовольства на зовнішніх ринках; фінансування основних напрямків науки щодо проблем розвитку галузі; контролююча [2].

Завдяки своїм великим орним площам і найбільшим у світі запасам чорноземів Україна має величезний аграрний потенціал, що не використовується ще у повній мірі. У 2007-2018 рр. частка аграрної продукції і харчових продуктів, насампе-

ред, зернових і рослинної олії, у загальному експорті товарів зросла з 12 до 40% та складала відповідно 4,6 млрд дол у 2007 році та 15,6 у 2018 році [3]. Як відомо, положення асоціації з ЄС для України, які набрали чинності з 1 листопада 2014 р., уже дають позитивний результат. Одностороннє застосування пільг по взаємній торгівлі дало можливість вітчизняним товарам безперешкодно виходити на ринок ЄС. Незважаючи на загальну нестабільну ситуацію в Україні, у подальшій довгостроковій перспективі позитивний результат буде більш вагомим. Особливо це стосується сільськогосподарської продукції. Після скасування мит та інших бар'єрів, які сильно обмежували поставки, зернові швидко вийшли на європейський ринок. Більшість експертів вважають, що саме це стане першим кроком на шляху до економічного зростання України й більш глобальної інтегрованості у Євросоюз.

Рівень підтримки держави за останні роки залишається низьким, порівняно із конкурентами, а отже потребує реформ та змін щодо політики фінансування агропромислового сектору України, для зміцнення позицій на світовій арені. Незважаючи на цей факт, український агропромисловий комплекс демонструє добрі результати у експорті деяких сільськогосподарських продуктів, таких як соняшникова олія, експорт якої у 2017 році демонстрував найкращі показники.

Починаючи з 2017 року Україна відмовилася від непрямой державної підтримки в сільському господарстві, зокрема яка надавалась шляхом спеціального режиму оподаткування ПДВ, та почала більш широко запроваджувати механізми прямої державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Так, у 2014–2018 роках загальний обсяг прямої державної та фінансової підтримки сільського господарства за рахунок бюджетних коштів становив 10 302,7 млн грн (касові видатки), з яких 9 231,3 тис. грн у 2017–2018 роках (відповідно 5 018,7 та 4 212,6 млн грн, що майже у 10 разів перевищує відповідний обсяг 2014 року (431 млн гривень). При цьому, у 2017–2018 роках майже 60 відс. загального обсягу державної підтримки було спрямовано на підтримку галузі тваринництва [4, 5].

Слід зазначити, що у 2014–2016 роках суб'єктами господарювання в сільському господарстві отримано непрямой державної підтримки, зокрема,

шляхом спеціального режиму оподаткування ПДВ, у загальному обсязі 79,6 млрд грн, фіксованого сільськогосподарського податку – 12 млрд грн, що в середньому щорічно становить майже 31 млрд гривень.

До основних проблем державної підтримки сільського господарства в Україні потрібно віднести:

- відсутність довіри до держави у цій сфері з боку сільгоспвиробників;
- недостатній рівень впливу заходів бюджетної підтримки на розвиток вітчизняного сільського господарства.

Це обумовлено тим, що програми бюджетної підтримки в Україні страждають від постійного недофінансування; а також, правила розподілу бюджетних коштів за відповідними програмними підтримками зазвичай схвалюється на щорічній основі і часто змінюється з року в рік (тобто виробники сільськогосподарської продукції часто не отримують підтримки, коли вона їм терміново потрібна).

Також, потрібно врахувати корупційні прояви, наявність обмежень та ускладнень для доступу до програм бюджетної підтримки для сільгоспвиробників. Світовий досвід переконує, що основою створення раціонального та стійкого, економічного збалансованого сільськогосподарського виробництва є цілеспрямована державна підтримка.

Література:

1. Андрійчук В.Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва / Андрійчук В.Г. // економіка АПК.-2005.-№5.-С.52-63.
2. Черевко Г.В. Державне регулювання економіки АПК / Г.В.Черевко – К.: Знання, 2006. - 339 с.
3. Державна статистична служба України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm/.
4. Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII «Про Державний бюджет України на 2017 рік» . Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> > laws > show.
5. Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» . Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> > laws > show.

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ БАНКУ І ЙОГО СКЛАДОВІ

Черенович О.В.*студент фінансового факультету
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна**Науковий керівник: **Заволока Л.О.**
старший викладач кафедри державних,
міцевих та корпоративних фінансів,
Університет митної справи та фінансів*

Одним із найважливіших чинників зростання економіки є надійна і потужна банківська система, від стану та ефективності функціонування якої залежать інвестиційна активність і темпи економічного зростання держави. Основою формування капіталу банку, фундаментом його діяльності, запорукою стабільності та надійності є власний капітал як один із базових елементів, який сформований за рахунок коштів його власників, використовується у процесі здійснення банківської діяльності з метою отримання прибутку, сприяє підвищенню довіри клієнтів до банку в результаті виконання властивих йому функцій (захисна, оперативна, регулювальна).

Власний капітал банку є фундаментом діяльності банківських установ, який забезпечує їх можливість здійснювати значний позитивний вплив на економіку, розширювати банківські послуги, розвивати та генерувати вхідні грошові потоки, не допускаючи при цьому значних ризиків і, відповідно, зберігаючи надійність банків.

Структура власного капіталу банку є досить складною, що пов'язане з низкою обставин, а саме - з необхідністю дотримання певних економічних нормативів, потребою у формуванні резервів на випадок непередбачених ситуацій і різних фондів, призначених для реалізації політики розвитку банку [1, с. 160-164].

Загалом, власний капітал складається зі статутного капіталу (внесків акціонерів, паїв), резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Він є

власністю банку та нагромаджується для уникнення негативних наслідків тимчасового падіння вартості активів, а також для підтримання довіри до банку.

Згідно із Законом України «Про банки та банківську діяльність», статутний капітал – це сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом [5]. Статутний фонд може створюватися лише за рахунок власних коштів учасників чи акціонерів. Не допускається його формування за рахунок банківських кредитів, коштів неприбуткових організацій (таких, які за статутом не мають права на здійснення комерційної діяльності та отримання прибутку), бюджетних коштів, які мають інше цільове призначення.

Резервний капітал банку – це грошові ресурси, що резервуються банком для забезпечення непередбачених витрат, спеціальних потреб та покриття збитків [3, с. 87-97].

Нерозподілений прибуток - це частина чистого прибутку, яка не розподіляється, а утримується банком, як правило, з метою реінвестування в його діяльність. Він створюється як залишок чистого прибутку після нарахування дивідендів, відрахувань у загальні резерви, резервний капітал та в інші фонди, створені відповідно до рішень загальних зборів акціонерів банку або згідно з чинним законодавством [6, с. 64-70].

АТ «Креді Агріколь Банк» - універсальний банк, власником якого є одна з найбільших фінансових груп світу - «Креді Агріколь Груп» (Франція). Банк працює на фінансовому ринку України з 1993 року та надає весь спектр сучасних банківських послуг приватним і корпоративним клієнтам. Згідно з класифікацією НБУ АТ «Креді Агріколь Банк» входить до групи великих банків України [4].

Тож, проаналізуємо власний капітал АТ «Креді Агріколь Банк» за 2015-2018 рр. (табл. 1).

За даними таблиці 1, можна побачити позитивну динаміку збільшення загальної величини власного капіталу на 1844392 тис .грн., або на 88,6%. Далі розглянемо докладніше, за рахунок яких показників відбулося збільшення власного капіталу в звітному році. Величина нерозподіленого прибутку у 2018 р.

збільшилася на 623138 тис. грн., або у процентному співвідношенні на 109,4%., що істотно вплинула на зміну власного капіталу АТ «Креді Агріколь Банк». Але треба відмітити, що у 2018 році порівняно з 2015 р. збільшились резервні та інші фонди банку. У загальній структурі власного капіталу банку АТ «Креді Агріколь Банк» переважає статутний капітал та нерозподілений прибуток банку.

Таблиця 1

Структура та аналіз власного капіталу АТ «Креді Агріколь Банк» протягом 2015-2018 рр.

Показник	2015		2016		2017		2018	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Статутний капітал	1222929	58,7	1222929	49,4	1222929	37,5	1222929	31,4
Нерозподілений прибуток	569933	27,4	939823	38,0	1246691	38,2	1193071	30,4
Резервні та інші фонди банку	289570	13,9	311670	12,6	796342	24,4	1511817	38,5
Всього власного капіталу	2082432	100	2475634	100	3264004	100	3926824	100

Джерело: складено автором на основі [4]

За даними таблиці 1, можна побачити позитивну динаміку збільшення загальної величини власного капіталу на 1844392 тис .грн., або на 88,6%. Далі розглянемо докладніше, за рахунок яких показників відбулося збільшення власного капіталу в звітному році. Величина нерозподіленого прибутку у 2018 р. збільшилася на 623138 тис. грн., або у процентному співвідношенні на 109,4%., що істотно вплинула на зміну власного капіталу АТ «Креді Агріколь Банк». Але треба відмітити, що у 2018 році порівняно з 2015 р. збільшились резервні та інші фонди банку. У загальній структурі власного капіталу банку АТ «Креді Агріколь Банк» переважає статутний капітал та нерозподілений прибуток банку.

Нажаль українські банки обмежені у плані нарощування власного капіталу за рахунок збільшення прибутку через недостатню ефективність використання активів. Через це одним із найперспективніших напрямків збільшення власного капіталу банку в українських умовах є концентрація банківського капіталу на основі банківських злиттів і поглинань, створення

банківських холдингів і альянсів, що досить характерно для закордонної практики і дає низку додаткових конкурентних переваг.

Вибір того чи іншого джерела збільшення власного капіталу і їх структура визначаються сукупністю факторів, найважливішими із яких є оптимальне співвідношення між прибутком, ризиком і ліквідністю. Ризики впливають як на рівень прибутку, так і на рівень ліквідності. В умовах невизначеності, використання економіко-математичних методів нечіткої логіки та комп'ютерної техніки дає можливість з достатньо високою мірою вірогідності здійснювати постійну експертну оцінку власного капіталу банку (в межах інтервалу можливих його значень) і впливу факторів на фінансовий його стан для прийняття оперативних рішень. При цьому визначаються варіанти приведення у відповідність співвідношень між прибутком, ризиком і ліквідністю [2, с. 35].

Вищевикладене підтверджує гостру актуальність проблеми регулювання структури власного капіталу банків, процесу його формування і втримання для можливості активної безперебійної роботи на банківському ринку держави.

Важливим кроком підвищення капіталізації банківського сектору України має стати вдосконалення системи ризик-менеджменту в банках. Банки повинні керуватися такими принципами системи управління ризиками, як:

- наявність стратегії управління ризиками;
- наявність відповідної організаційної структури;
- принцип колегіальності, розділення конфліктів інтересів.

До пропозицій щодо вирішення проблем нарощування капіталу банків відносять вдосконалення банківського законодавства, активізацію ролі банківських асоціацій, активізацію регулятивної політики НБУ, вдосконалення системи ризик-менеджменту в банках, консолідацію банківського капіталу.

Отже, підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна сказати, що власний капітал банку - це грошові кошти, внесені акціонерами (засновниками банку), а також кошти, утворені в процесі діяльності банку для забезпечення його економічної самостійності й фінансової стійкості протягом усього періоду його діяльності. Основною складовою власного капіталу банку є статутний капітал.

Література:

1. Антонюк О.І. Особливості формування капіталу комерційними банками в Україні // Інноваційна економіка. 2014. № 50. С. 160-164.
2. Бортніков Г.П, Любіч О.О. Удосконалення процесу розробки стратегії розвитку банківського сектору України // Фінанси України. № 9. 2016. С. 29-52
3. Марцин В.С. Особливості механізму регулювання фінансово-кредитної діяльності банків на базі капіталізації. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 11. С. 87–97.
4. Офіційний сайт АТ «Креді Агріколь Банк». URL: <https://credit-agricole.ua> (дата звернення 02.11.2019).
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121–III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 04.11.2019).
6. Сенищ П.М., Андрейків Т.Я., Сивуляк М.М. Суть та значення фінансових ресурсів банку в забезпеченні його стабільності // Підприємництво і торгівля. 2016. Вип. 20. С. 64-70.

УДК 658.15

Економічні науки

ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Черенович О.В.

студент фінансового факультету

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

Науковий керівник: Дудчик О. Ю.

доцент кафедри державних,

місцевих та корпоративних фінансів,

Університет митної справи та фінансів

Бюджетування - планування діяльності підприємства шляхом розробки системи взаємопов'язаних бюджетів, орієнтованих на ринкові потреби і покликаних забезпечити стійкий фінансовий стан і поступальний розвиток відповідно до місії та статутних завдань [1].

До числа основних завдань бюджетування віднесено такі:

- забезпечення поточного планування;
- забезпечення координації, кооперації та комунікації підрозділів підприємства;
- обґрунтування витрат підприємства;
- створення бази для оцінювання і контролю планів підприємства;
- виконання вимог законів і контрактів. [2]

Основою результативного впровадження та функціонування бюджетування на підприємстві вважається створення науково обґрунтованих основ, які встановлюють характер та сутність діяльності підприємства. Серед вітчизняних та зарубіжних вчених немає загального судження щодо принципів бюджетування. Більшість дослідників у своїх працях представляють або процес бюджетування в цілому або окремі його компоненти, ніяк не зупиняючись на розкритті теоретичної основи бюджетування - змісту його принципів, що є однією з причин того, що на українських підприємствах бюджетування функціонує не в повну силу.

Створення інтегрованої системи бюджетування враховує обов'язкове уникнення стандартних помилок. На думку дослідників саме дотримання основних принципів бюджетування дає можливість уникнути цих помилок. Достатньо вичерпний перелік типових помилок при бюджетуванні надають Карпов А., Лаврентьев Ю., Молвинський О., Боровков П. [3]

Волкова О.М. розкриває сутність принципових особливостей бюджетів, які необхідно розуміти для побудови системи бюджетування в конкретній організації. Описану нею сутність принципіальних особливостей за своїм призначенням та змістом можна розглядати як сутність принципів бюджетування. До останніх вона пропонує включати наступні: часова визначеність, періодичність складання, прогностичний характер, багатоваріантність, значимість інформації, корисність для прийняття управлінських рішень, урахування факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, урахування бізнес-структури організації, узгодженість дій на різних рівнях організації. Макаров Д.В. виділяє три групи принципів організації процесу бюджетування: принципи, що пов'язані з процесом постановки системи

бюджетного управління в організації (принцип оптимальності, комплексності, системності, цілеспрямованості та ієрархічності); принципи, що пов'язані з процесом функціонування системи бюджетування в організації (принципи безперервності, стабільності, уніфікації, участі, безперервного розвитку, гнучкості та економічності); принципи формування показників бюджетів (принципи напруженості, деталізації, вірогідності, ясності, збалансованості та декомпозиції). Шадрин С.М. пропонує в своєму дослідженні розглядати всього дев'ять принципів: безперервність, відповідальність, уніфікованість, декомпозиція, стабільність, точність ефективності та економічності, цільова спрямованість, збалансованість. [4]

Отже, можемо дійти висновку про неоднозначність суджень, щодо переліку принципів впровадження бюджетування на підприємстві. На мою думку, найважливішими серед таких принципів є:

- принцип повноти, сутність якого полягає у тому, що створення бюджету має включати усі сторони діяльності та усі, без винятку, підрозділи підприємства.

На підприємстві мають всі шанси розроблятися різноманітні види бюджетів. Залежно від об'єкта охоплення, це можуть бути загальний (зведений) бюджет підприємства, а також багатофункціональні бюджети окремих його підрозділів;

- принцип обґрунтованості та дійсності, що відштовхується від необхідності пріоритету реалізації продукції над її виробництвом та урахуванням обмеженості ресурсів, що існують у розпорядженні підприємства;

- принцип інтегрованості, що обумовлюється потребами тісного взаємозв'язку серед різними типами і рівнями бюджетів.

- принцип еластичності, що дозволяє коригувати бюджети під час їх дослідження та виконання при зміні внутрішніх або зовнішніх умов роботи підприємства;

- принцип економічності, сутність якого полягає в тому, що витрати на бюджетування повинні раціонально зіставлятися з набутими результатами. Беручи до уваги те, що бюджетування - це досить непростий процес, що потребує додаткових витрат часу, фінансових засобів тощо, здійснення даного принципу вважається дуже важливим, адже завдяки йому розробляються

оптимальні форми бюджетів, відраховуються дублюючі дані, а основне - результативною організовується процес в цілому;

- принцип централізації: бюджетування є важливим інструментом фінансового управління підприємством, яке зобов'язане реалізуватися із єдиного центру, а це означає, що всі фінансові надходження повинні слугувати для відшкодування всіх вихідних грошових потоків;

- принцип кваліфікації бюджетів передбачає, що рух коштів можна контролювати у розрізі окремих центрів прибутковості та відповідальності. Це здійснюється при умові, якщо всі фінансові надходження й виплати відобразатимуться у відповідності з їхніми різновидами і джерелами утворення, внаслідок чого можна контролювати рух коштів у розрізі окремих центрів прибутковості та відповідальності;

- принцип координації полягає в тому, що бюджети окремих центрів прибутковості, витрат, структурних підрозділів тощо мають складатися з урахуванням можливості їх зведення у загальний консолідований бюджет. Необхідно координувати та узгоджувати стратегічні цілі з показниками довгострокових планів та короткострокових бюджетів;

- принцип періодичності бюджетування: бюджети мають утворюватися на конкретні періоди, тривалість яких визначається в залежності від специфіки організації фінансової діяльності підприємства;

- принцип прозорості, сутність якого полягає в тому, що бюджети зобов'язані складатись таким чином, щоб усі задіяні у їх виконанні особи чітко розуміли встановлені перед ними завдання, і мали стимули до їх здійснення;

- принцип точності передбачає те, що всі операції та виплати, отримані внаслідок їх проведення, мають базуватись на реальних прогнозах;

- принцип збалансованості, що означає пропорційний облік ресурсів і можливостей підприємства;

- принцип системності: взаємозв'язок елементів (центрів відповідальності, бюджетів, планів, показників), що утворюють певну цілісність, єдність;

- принцип безперервності означає, що бюджетування в організації має здійснюватися на постійній основі.

Отже, використання в практичній діяльності підприємств перерахованих вище принципів бюджетування дозволить створити таку концепцію бюджетування, що сприятиме вдосконаленню управління підприємством та удосконалисть якісні показники його діяльності. Впровадження принципів бюджетування на підприємстві означає створення системи бюджетного управління, до числа переваг якої враховуються:

- регулювання різних напрямків діяльності, підрозділів і проектів підприємства на основі єдиного скоординованого бюджету;
- розмежування відповідальності серед керівниками різних рівнів згідно підсумків діяльності;
- оперативне прогнозування забезпеченості підприємства коштами, удосконалення ліквідності;
- оперативне управління ресурсами підприємства, оборотними коштами, запасами, збільшення продуктивності їх застосування.

Науково обґрунтовані принципи бюджетування дають можливість аргументувати потребу прийнятих управлінських рішень, а також спрогнозувати можливість одержання очікуваних результатів роботи підприємства. Правильне їхнє дотримання формує передумови для отримання результативної та раціональної діяльності підприємства.

Література:

1. Догадайло Я. В. Удосконалення бюджетування як управлінської технології / Я.В. Догадайло // Економіка транспортного комплексу. – 2010. - № 17. – С. 18 – 25.
2. Шмиголь Н. Н., Антонюк А. А., Богатирьова А. Ю. Методи формування зведеного ризик-орієнтованого бюджету підприємства / Н. Н. Шмиголь, А. А. Антонюк, А. Ю. Богатирьова // Економіка та підприємництво. - 2016 р. - № 1 (87). – С. 87-88.
3. Головка О.Г. Особливості бюджетування витрат на підприємстві / О.Г.Головка, Т.В. Косенко, О.С. Погорелов // Проблеми і перспективи розвитку підприєм-

ництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – №3 (18), том 1 – 2017. – Харків: ХНАДУ, 2016 – С. 36-41.

4. Догадайло Я. В. Визначення принципів бюджетування підприємства / Я.В. Догадайло, І.В. Ткаченко // Науковий вісник будівництва. – 2011. - № 64. – С. 397 – 401.

УДК 338.2

Економічні науки

СКЛАДАННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Спіридонова К.О.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва*

Черкас В.О.

*студент, магістр,
Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури*

На сьогоднішній день нестабільність факторів зовнішнього середовища вимагає від підприємств детального прогнозування поточної діяльності з метою обґрунтування стратегічних напрямків розвитку, врахування загроз і можливостей подальшого функціонування та досягнення поставлених цілей. Сучасні умови вимагають від будь-якої організації вміння своєчасно приймати обґрунтовані управлінські рішення. В зв'язку з цим посилюється роль бізнес-планування як важливого інструменту стратегічного планування, завдяки якому підприємства можуть визначити мету і місію свого функціонування, розробляти систему заходів щодо поліпшення результатів діяльності або запобігання погрозам зовнішнього середовища.

Бізнес-планування – це дієвий інструмент в сучасному бізнес-середовищі. Розробка бізнес-планів і здійснення бізнес-планування діяльності підприємств включає постійний моніторинг ринку, стану конкурентної середовища, складання планів для впровадження будь-яких змін.

На відміну від західних країн, ділове планування в Україні має ряд особливостей [1, с.59].

Українське законодавство не закріплює обов'язковість розробки бізнес-плану. Останній є новим документом для більшості українських підприємств [2, с.128]. Незважаючи на прагнення країни приєднатися до європейської спільноти та підвищити стандарти якості продукції, послуг та принципів ведення бізнесу, значно поширена позиція, яка заперечує доцільність розробки розгорнутого бізнес-плану, оскільки бізнес-умови змінюються занадто швидкими темпами, і передбачає, як альтернативу, стисле техніко-економічне обґрунтування.

Аналіз діяльності зарубіжних фірм показав, що причиною більшості банкрутств є прорахунки або відсутність бізнес-плану, а також підприємці вважають, що 98% невдач у бізнесі пояснюється незадовільним менеджментом, зокрема 45% - некомпетентністю, 20 % - низьким професіоналізмом, 18% - нестачею управлінського досвіду, 9% - відсутністю досвіду роботи на виробництві, 3% - невиконанням взятих на себе зобов'язань, 2% - шахрайством, 1% - стихійним лихом і лише 2% - причинами, що не залежать від якості управління фірмою [3, с.19].

Бізнес-план дає детальні пояснення, як буде відбуватися управління бізнесом для забезпечення його прибутковості, а також окупності інвестицій. Постійні зміни бізнес-середовища, в якому функціонує підприємство, припускають уточнення і перегляд бізнес-плану, що, в свою чергу, вимагає вироблення механізму залучення управлінського персоналу до такої роботи. У загальному випадку бізнес-план складається для зовнішніх і внутрішніх цілей. Як документ, спрямований для зовнішніх користувачів, бізнес-план призначається для виправдання довіри інвесторів і кредиторів, переконання їх у потенційних можливостях компанії, компетентності її співробітників, а також необхідності надання стратегічної і фінансової допомоги. Іншими словами, відсутність обґрунтованого бізнес-плану, відкоригованого відповідно до мінливих умов, свідчить про неефективність управління підприємством та, як

наслідок, ускладнює можливості залучення фінансових ресурсів і досягнення довгострокової стабільності в конкурентному середовищі.

В даний час не існують обов'язкові методики підготовки бізнес-плану, проте загальна структура бізнес-плану, відповідно до стандартів з інвестицій UNIDO, повинна включати основні складові, представлені у табл.1 [4, с.24]:

Таблиця 1

Структура бізнес- плану (згідно стандарту UNIDO)

Міжнародний стандарт складання бізнес-плану UNIDO	
Розділи	Зміст
1) Резюме	Розділ повинен містити загальну інформацію про бізнес-план: коротку інформацію щодо сутності проекту, обсягів інвестицій, власних коштів, термінів реалізації та фінансові показники проекту.
2) Опис підприємства і галузі	Загальна інформація про компанію, основні показники діяльності, кадровий потенціал, структура управління, вироблені товари і послуги, партнерські зв'язки, характеристика галузі та ролі компанії в галузі.
3) Опис продукції (послуг)	За кожним видом вироблених товарів і послуг повинна бути представлена наступна інформація: найменування продукції, фотографії, призначення та область застосування, основні характеристики, конкурентоспроможність, авторські права, наявність або необхідність ліцензування, ступінь готовності до випуску і реалізації продукції, наявність сертифіката якості, безпека і екологічність, умови поставки та упаковка, гарантії та сервіс, вимоги до умов експлуатації продукції, способи утилізації.
4) Маркетинговий план	Результати проведення маркетингових досліджень, опис ринку та перспективи його розвитку, опис конкурентів, принципи формування ціни на вироблену продукцію, система розподілу та просування.
5) Виробничий план	Розрахунок постійних і змінних витрат залежно від обсягів виробництва, розрахунок собівартості продукції, інформація щодо виробничих можливостей підприємства.
6) Організаційний план	Опис організаційної структури підприємства та етапів реалізації проекту, менеджменту і складу технічного персоналу, способів мотивації працівників.
7) Фінансовий план	Основні фінансові розрахунки, калькуляція собівартості і кошторис витрат на проект, опис джерел фінансових коштів, таблиця витрат і доходів, рух коштів. Розділ повинна включати:

	витрати підготовчого періоду, витрати основного періоду, розрахунок надходжень, витрати, пов'язані з обслуговуванням кредитів, податкові платежі, інші надходження та виплати, звіт про прибутки і збитки, грошові потоки, прогнозний баланс.
8) Ризики і гарантії	Аналіз чутливості підприємства до зовнішніх чинників. Опис можливих ризиків та гарантії окупності проекту.
Додатки	Всі подробиці, які не ввійшли в основні розділи, можна описати в додатках. Це розвантажить основну частину від зайвих таблиць, графіків та іншого.

Це основні пункти, які повинні відображатися в реальному бізнес-плані. Чим детальнішим буде бізнес-план, тим більша можливість, що він буде максимально наближений до реальної ситуації на ринку, а тому вірогідність успіху задумки буде вище.

Отже, бізнес-план є основою роботи будь-якого підприємства, поряд з майновим забезпеченням, входить до мінімуму гарантій для залучення інвестицій. Проте, відсутність продуманого бізнес-плану, ретельно відкоригованого відповідно до мінливих умов, що особливо актуально у сучасних умовах фінансової кризи, є істотним недоліком, що відображає слабкість управління підприємством, ускладнює можливості залучення фінансових ресурсів і досягнення довгострокової стабільності в конкурентному середовищі.

Інвестор чітко розуміє, що якщо підприємство не може зробити якісний, обґрунтований бізнес-план, то і вкладені інвестиції можуть використовуватися непрофесійно.

Література

1. Чичун В.А., Паламарчук В.Д. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності // Соціум. Наука. Культура. – 2010. – 21(18). – 86 с. – С. 58-63.

2. Планування діяльності фірми: навч.-метод. посібник / Алексеєва М. М. – К.: Фінанси і статистика, 2011. – 248 с.

3. Скібіцька Л.І. Антикризовий менеджмент [текст]: навч.посіб. / Л.І.Скібіцька, В.В. Матвеев, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. -К.: «Центр учбової літератури», 2014. –584 с.

4. Смаковська Ю. Критерії експертної оцінки бізнес- плану підприємницького проекту // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – №19. – 518 с. – С. 434-438.

УДК 005.334

Економічні науки

СУЧАСНІ МЕТОДИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Берднікова К.О.

ст. групи МЗФМ-18

Черниш О.В.

ст. викл. кафедри фінансів

та фінансово-економічної безпеки

Київський національний

університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

В умовах нестабільності політичного середовища, дефіциту фінансових ресурсів, подолання кризових явищ в багатьох сферах економіки актуальним питанням залишається вибір методів антикризового управління. Саме від ефективності процесу антикризового фінансового управління, вибору методів попередження або подолання кризи залежить стабільне функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання. Оперативність та своєчасність застосування методів антикризового фінансового управління сприятимуть швидкому виходу підприємства з кризового стану і відновленню його платоспроможності та подальшому розвитку.

Антикризове фінансове управління – це система своєчасних прийомів та методів, здатних попередити фінансову кризу й уникнути банкрутства [1, с. 216].

Практика антикризового фінансового управління свідчить про різні наслідки, які мали підприємства, що знаходилися майже в однакових економічних

умовах. При цьому важливе значення для подальшої долі підприємства мала своєчасна реєстрація змін кризоутворюючих чинників та застосування відповідних антикризових заходів. Залежно від глибини кризи існує широкий діапазон методів, які дають змогу усунути небажані наслідки в діяльності підприємства. Проте чітких визначень ситуацій, в яких доцільно застосовувати ті чи інші методи антикризового менеджменту, ще досі не сформовано. Часто певним методам надають досить широкий діапазон застосування, а деякі методи отримують у різних авторів різний зміст. Так, наприклад, до санації підприємств зараховують не тільки заходи з фінансового оздоровлення підприємств, але й зміну структури та системи управління. Інший метод – реструктуризація – визначається в діапазоні від «способу зняття протиріч між вимогами ринку та ... поведінкою підприємства» [2, с. 56] до «розділення» одного великого підприємства на кілька малих.

Діяльність з антикризового управління фінансами включає планування, реалізацію і контроль фінансових цілей, розроблення стратегій та заходів, спрямовані на попередження чи виведення підприємства з кризи.

Для більшості підприємств, що опинилися у кризовому стані, одним з основних методів є санація. Санація – це система заходів, спрямована на оздоровлення фінансовогосподарського стану підприємства, а також задоволення повністю або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та зміни організаційно-правової форми і виробничої структури боржника, що здійснюється під час провадження справи про банкрутство з метою запобігання визнання підприємства банкрутом та його ліквідації або самостійно підприємством без порушення справи про його банкрутство (досудова санація) [3, с. 659].

Цей метод об'єднує сукупність заходів фінансово-економічного, виробничо-технічного, організаційного та соціального характеру, спрямованих на швидке покращення фінансових показників підприємства за рахунок зміни структури активів та пасивів підприємства. Ці заходи можуть мати зовнішній та внутрішній характер [4].

До санаційних заходів слід віднести консервацію, оренду та розпродаж основних засобів, що не використовуються підприємством, заміну короткостро-

кових боргових зобов'язань на довгострокові, передачу об'єктів соціальної сфери до муніципальної власності тощо [2].

Як спеціальні методи антикризового фінансового управління підприємством можуть застосуватися бенчмаркінг та аутсорсинг [5].

Бенчмаркінг – це дослідження технологій, технічних процесів і методів організації виробництва та збуту продукції на кращих підприємствах партнерів і конкурентів для підвищення ефективності власної фірми [6]. Бенчмаркінг як метод антикризового управління передбачає об'єктивне систематичне порівняння діяльності підприємства, що знаходиться в кризовому стані, з діяльністю інших, більш успішних організацій, які вже подолали кризу.

Аутсорсинг – це основний фактор сучасного бізнесу, зумовлений різкими змінами використовуваних технологій; оптимізація діяльності та зменшення витрат підприємства чи організації на базі концентрації на основних сферах діяльності і передачі вторинних або непрофільних функцій стороннім виконавцям [6]. Використання аутсорсингу як методу антикризового управління дасть можливість підприємству, яке знаходиться в кризовому стані, сконцентрувати увагу та наявні ресурси на подоланні проблем, викликаних кризою, забезпеченні здійснення основної діяльності та дасть змогу перекласти деякі ризики на компанії-аутсорсери, підвищити керованість підприємством в умовах кризи, вдосконалити організаційну структуру, зменшити витрати на обслуговування і бізнес-процеси та збільшити прибуток.

Ще одним методом «термінової» допомоги, що дає можливість швидко покращити показники діяльності підприємства, є даунсайзинг – зменшення виробничих потужностей та чисельності виробничого та управлінського персоналу підприємства відповідно до реального попиту та ринкових можливостей. Використання цього методу призводить до значного скорочення постійних витрат, зменшення собівартості продукції.

Впровадження сучасних підходів до антикризового управління підприємством дає змогу використовувати такий метод антикризового менеджменту, як регуляризація, яка включає формування системи стратегічного планування та

управлінського обліку, створення комплексної системи фінансового контролю та планування, автоматизованої системи обліку, повноцінних маркетингових служб тощо. За допомогою цього методу підприємства формують системи управління, що спроможні вирішувати великий обсяг складних завдань, пов'язаних із роботою.

Одним із найбільш складних методів є реструктуризація підприємств. Незважаючи на це, останнім часом вона набула значного розповсюдження. Цей метод пов'язується зі змінами організаційної структури та системи управління підприємством та його капіталом для економічного та здебільшого організаційного відокремлення та оздоровлення бізнес-процесів (видів, напрямів діяльності). Під час реструктуризації бізнес-процеси переводяться на принципи самофінансування та самоуправління, отримують певний ступінь господарської незалежності. Підприємства використовують цей метод тоді, коли наявна система управління неспроможна забезпечити ефективне управління діяльністю та розвитком усіх напрямів діяльності одночасно.

Існування такої значної кількості методів найчастіше викликано двома причинами: наявністю різних видів антикризового управління на підприємстві та різною природою та причиною самих кризових явищ.

Підсумовуючи зазначене вище доцільно відмітити, що процес антикризового управління передбачає застосування певних антикризових методів, які мають протидіяти кризовим ситуаціям и явищам. Ефективність та успішність процесу протидії значною мірою залежать від виконання функцій і застосування методів антикризового управління, які мають свою специфіку та застосовуються в процесі подолання кризи. Саме оперативність та своєчасність застосування методів антикризового управління, а також виконання функцій, які забезпечуватимуть реалізацію антикризових дій, сприятимуть швидкому виходу підприємства з кризового стану та відновленню його ефективного функціонування та розвитку, чому будуть присвячені подальші дослідження.

Література:

1. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посіб. / Данілов О.Д., Пасєнко І. В. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.

2. Нізалов Д.В. Антикризове управління: вибір методів / Д.В. Нізалов // Держава та регіони. – 2001. – № 1. – С. 56–58.
3. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Ковальчук І.В. – К. : Знання, 2008. – 697 с.
4. Хринюк О.С. Методи антикризового управління підприємством. / Хринюк О.С., Москаленко Л.А. // Актуальні проблеми економіки та управління. Збірник наукових праць молодих вчених. – 2011. – № 5. – С. 114–117.
5. Маховка В.М. Процес, методи та функції антикризового управління на підприємстві / В.М. Маховка // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2012. – № 1(52). – С. 219–225.
6. Савельєв Э.В. Новітній маркетинг : [навч. посіб.] / Є.В. Савельєв, С.І. Чеботар, Д.А. Штефанич [та ін.]. – К. : Знання, 2008. – 420 с.

УДК 332

Економічні науки

ПЕРЕДУМОВИ СКАСУВАННЯ МОРАТОРІЮ НА ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Шалайко М.П.

студентка економічного факультету

Чернівецький національний

університет імені Юрія Федьковича

м. Чернівці, Україна

З моменту проголошення незалежності Верховна Рада України десятки разів подовжувала мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення. Враховуючи стан економічного розвитку України, можна визначити загальні тенденції у сфері суспільних відносин з приводу набуття права власності на земельні ділянки. Впродовж тривалого періоду Україна перебувала серед національних держав, в яких питання земельного ринку залишалося невизначеним через соціально-політичні суперечності. До цього переліку відносять Таджикистан, Венесуелу, Кубу, Північну Корею.

Україна володіє значним земельним потенціалом, який становить 5,7 % території Європи [1]. Аналізуючи основні макроекономічні показники, дійдемо висновку, що не варто чинити перешкоди ринковому обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Конкурентна зміна землевласників за належного нормативно-правового регулювання може стати запорукою динамічного розвитку агропромислового комплексу, оскільки 70 % земель становлять сільськогосподарські угіддя з високою родючістю.

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави [2]. Наразі в Україні проводяться земельні торги, де відбувається продаж земельних ділянок державної та комунальної власності. Організацію земельних торгів здійснює Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Основні напрямки державної політики у сфері топографо-геодезичної, картографічної діяльності та земельних відносин визначаються Кабінетом Міністрів України.

Згідно з положеннями Земельного кодексу України, суб'єктами права власності на землю виступають: громадяни та юридичні особи – на землі приватної власності, територіальні громади безпосередньо або через органи місцевого самоврядування – на землі комунальної власності, держава (через відповідні органи влади) – на землі державної власності. [Іноземці](#) та [особи без громадянства](#) можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення [3].

Незважаючи на заборону, останніми роками спостерігається активна зміна власників та користувачів земельних ділянок. Передача земель сільськогосподарського призначення в довгострокове користування відбувається переважно шляхом оренди, набуття спадщини, емфітевзису, укладання договорів дарування. Це призводить до ефекту «замкнутого кола»: скорочення надходжень в державний бюджет гальмує процеси розвитку інфраструктури з впровадження конкурентного ринку купівлі-продажу сільськогосподарської землі в Україні.

Переважна більшість агрохолдингів України намагається запобігти скасуванню мораторію. Мотиви очевидні: зняття заборони на продаж сільськогосподарських ділянок призведе до неминучого зростання орендної плати, яка складає значну частину витрат підприємств. Наприкінці 2017 року урядом у тісній співпраці з аграрними асоціаціями та експертами з аграрних питань Міжнародної фінансової корпорації було розроблено відповідний законопроект. З огляду на майбутні вибори, запустити ринок землі не наважилися, побоюючись масштабної інформаційної кампанії.

У 2019 році Президент Володимир Зеленський запланував до 1 грудня ухвалити законопроект про вільний ринок земель сільськогосподарського призначення та скасувати мораторій. Зміни до Земельного кодексу передбачатимуть скасування права постійного користування землею та радикальне обмеження права безоплатної приватизації земель [4]. На [Антимонопольний комітет](#) покладатиметься недопущення концентрації в руках пов'язаних осіб більше 15 % земель області та 0,5 % країни.

В одному з альтернативних законопроектів, поданому до Верховної Ради 10 жовтня 2019, додається, що до 2024 року не допускається набуття права власності на земельні ділянки юридичними особами, бенефіціарним власником (контролером) яких є [іноземці, особи без громадянства](#), іноземні юридичні особи та держави [5]. Цей законопроект прийнятий 13 листопада 2019 року 240 голосами у першому читанні.

Література:

1. <https://land.gov.ua/icat/rynok-zemel>.
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.
3. <https://zakon.help/law/2768-III/edition01.01.2019>.
4. <https://www.epravda.com.ua/publications>.
5. <https://www.epravda.com.ua/news>.

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

*Шановалов В.О.,
студент групи ОБ-17-1
Науковий керівник: Корж М.А.,
к.е.н., доцент
Університет державної
фіскальної служби України*

На сьогоднішній день важливе місце в розвитку національної економіки посідає фінансовий ринок, оскільки процеси акумулювання та трансформації тимчасово вільних коштів від одних економічних суб'єктів до інших, відбувається саме за його допомогою. Довіра та впевненість громадян України у розвитку фінансового ринку є основою його розвитку, які готові брати на себе певні фінансові ризики, інвестуючи свої кошти у фінансові інструменти. Розвиток фондових ринків привертає до себе все більше уваги з кожним днем, так як розширення його частини у загальній структурі постійно зростає та розвивається. Тому актуальним постає питання щодо необхідності висвітлення сучасних підходів до вивчення факторів, які впливають на ціну капіталу та на ціни фінансових інструментів на фондовому ринку [7].

Проблеми розвитку сучасних ринків цінних паперів досліджують у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема, В. Лук'янова [1], О. Мозгового [2], С. Ткаченка [3], І. Школьника, С. Червякова та ін. Окремі аспекти ціноутворення на ринку цінних паперів досліджено в роботах Р. Блекуела, П. Мініарда, Дж. Енджела, І. Гладких, В. Оскольського, Т. Негла, Дж. Хогана, Н. Павліхи, О. Амброзьяк, М. Стирського [4], М. Томсета та ін. Однак специфіка ціноутворення на ринку цінних паперів потребує поглиблених досліджень.

Метою даної роботи полягає в аналізі ключових факторів ціноутворення на ринку цінних паперів, оцінка факторів недооцінки акцій у дворівневій системі ціноутворення України.

Виходячи з останніх досліджень, на міжнародному та вітчизняному ринку цінних паперів відбулися кардинальні зміни, які суттєво змінили особливості їх функціонування. До основних структурних зрушень, які визначають вектор розвитку фондового ринку, сьогодні слід віднести фінансову глобалізацію, фінансові інновації, глобальні технології, стандартизацію учасників ринку, які пов'язані з трансформацією інфраструктури фондового ринку, що призвело до зміни в структурі попиту і пропозиції цінних паперів.

Як зазначає Мартиненко В.В. «...на фондовому ринку в якості товару виступають фінансові інструменти у вигляді цінних паперів, а отже учасниками обміну на фондовому ринку є продавці та покупці цінних паперів. При цьому, первинний ринок припускає розміщення нових випусків цінних паперів емітентами. В якості емітентів можуть виступати корпорації, федеральний уряд, муніципалітети. Покупцями цінних паперів є індивідуальні та інституціональні інвестори. Таким чином, під ринковою вартістю фінансових інструментів з одного боку, слід розуміти вартість, що визначається витратами емітента, а з іншого - грошовий вираз вартості цінних паперів, що купує інвестор...» [5].

Для сучасної стадії розвитку світової економіки характерною є активізація процесів глобалізації, передусім фінансової. Процес глобалізації привів до випереджального нарощування потужності суто фінансових потоків і оборотів на світовому валютному ринку. Сучасна економіка у кожній конкретній країні незалежно від масштабів, рівня розвитку і структурних особливостей власне фізичної економіки все більшою мірою зорієнтована на фінансову сферу, яка значною мірою концентрується у фінансовій економіці. Конструкція сучасної економіки нагадує перевернуту піраміду: над вузькою основою «реальної» економіки нависає багаторазово переважаюча її фінансова глобальність.

Ціноутворення на ринку цінних паперів має свої специфічні особливості. Зокрема, ціноутворення на первинному та вторинному ринках цінних паперів суттєво відрізняється, що зумовлено різною метою їх функціонування. Мета первинного ринку – організація первинного випуску цінних паперів і їх розміщення, а вторинного ринку – забезпечення ефективного обігу цінних паперів

після їх первинного розміщення. Тому на кожному з рівнів ринку цінних паперів формується певний вид ціни. На первинному ринку встановлюється номінальна ціна й ціна розміщення, на вторинному – ринкова ціна. Номінальна ціна й ціна розміщення визначається органами управління емітента ще на стадії розробки та прийняття умов випуску цінних паперів і при виборі способу їх розміщення. На вторинному ринку емітент визначає лише початкову ціну первинного розміщення й кінцеву ціну погашення. Установлення рівноважної ціни на вторинному ринку відбувається в результаті обігу акцій і носить стихійний характер. Ринкова ціна формується під впливом попиту та пропозиції, а емітент здатний вплинути на котирування своїх акцій лише опосередковано [9]. Ціна на фондовому ринку формується в результаті практично одночасного укладання великої кількості угод. Абсолютні величини попиту й пропозиції варіюють при одному рівні цін. Значення має сама динаміка цін [10].

В процесі дослідження можна виокремити одні із найважливіших факторів, які впливають на ціноутворення на ринку цінних паперів. Можна виділити такі фактори, як рівень добробуту населення, адже навіть історія створення ринку цінних паперів пов'язана саме із фактом досягнення відповідного рівня життя населення. Найбільш важливим фактором ціноутворення на ринку цінних паперів вважається кон'юнктурний фактор (фактор співвідношення попиту і пропозиції на цінні папери). Попит – це потреба в цінних паперах, підкріплена купівельною спроможністю. Попит на цінні папери залежить від сукупності ознак цінного папера, які забезпечують інвестору великий дохід за даною ціною в порівнянні з альтернативним вкладенням в банки, нерухомість, дорогоцінні метали та інше [6].

Специфічні фактори здійснюють різноспрямований вплив на різні види цін. Наприклад, тип, вид, різновид цінного паперу і строк обертання в основному враховуються при визначенні її номінальної ціни. Інвестиційні якості цінного папера мають визначальне значення при встановленні його емісійної ціни. Суттєвий вплив на ціни ринку цінних паперів здійснюють також інформація та інформованість учасників. Значимість інформації у процесах ціноутворення залежить від конкретного етапу розвитку ринку цінних паперів

та кон'юнктури фінансового ринку, тому врахування інформаційного фактора вимагає застосування індивідуальних підходів.

У результаті дослідження питання ціноутворення на ринку цінних паперів, можна виділити наступні фактори, які мають прямий вплив на ціноутворення цінних паперів на фондовому ринку. Виділено та досліджено наступні фактори впливу: рівень добробуту населення, об'єктивні та суб'єктивні, внутрішні та зовнішні, традиційні та специфічні. Також значний вплив на ціноутворення фінансових інструментів мають інформаційні ресурси, які пов'язані з невідповідністю інформації на фінансовому ринку, що можуть призвести до ризиків в ціноутворенні.

Література:

1. Лук'янов В.С. Сучасні фінансові ринки: [монографія] / В.С. Лук'янов. – К.: Знання, 2013. – 479 с.
2. Мозговий О.М. Фондовий ринок: [навч. посіб.]. К.: КНЕУ, 2008. – 316 с.
3. Ткаченко С. Оцінка стану і перспективи розвитку фондового ринку України. Вісник НБУ. 2010. № 8. С. 44–50.
4. Стирський М.В. Аналіз короткострокових факторів курсоутворення на ринку акцій України. Фінанси України. 2006. № 11. С. 58
5. Мартиненко В. В. Теоретичні основи формування цін на фондовому ринку. Перспективи стабільного економічного розвитку та економічної безпеки України та її регіонів: матер. доповідей міжнар. наук.-практ. конф., 8 травня 2015. Ч. 1. С. 10–12.
6. Мацелюх Н. П. Теоретико-методологічні основи ціноутворення на ринку цінних паперів: монографія. Ірпінь, 2015. 312 с.
7. Коваленко Ю.М. Функціонування фондового ринку України в сучасних умовах. Збірник наукових праць НУДПСУ: електронне фахове видання. – Ірпінь: НУДПСУ. 2015. – № 1
8. Борисюк О. Шляхи оптимізації державного бору в сучасних умовах. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. № 1. С. 39–43.

9. Кламм В. А. Вплив корпоративних дій емітента на ціноутворення акцій. Вісник. 2010. № 3. С. 143–151.

10. Шарп У. Інвестиції / У. Шарп ; пер. з англ. – М. : ІНФРА-М, 1998.

УДК 657.1

Економічні науки

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ФАКТОРИ ЗНИЖЕННЯ ЇЇ СОБІВАРТОСТІ

Шинкаренко І.І.,

студент факультету економіки і менеджменту

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

В сучасних умовах успішна діяльність кожного підприємства залежить від рівня економічної ефективності виробництва готової продукції. Облік готової продукції, а також її реалізації є важливою проблемою в діяльності сучасних підприємств України, тому що завдяки виробництву готової продукції вони отримують та максимізують свій прибуток. Отже, удосконалення організації обліку виробництва готової продукції від її реалізації є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності в діяльності підприємства. Вирішення проблем обліку готової продукції та її реалізації в умовах посиленого режиму економії і ресурсозбереження можливе за наявності у суб'єктів управління своєчасної, повної, правдивої інформації про фактори, що впливають на собівартість, а також майбутні фінансові результати від реалізації готової продукції. Саме підвищення якості продукції є одним із основних шляхів покращення ефективності виробничого процесу, що залежить від матеріалів виробництва та стимулювання працівників і вимог споживачів.

Операції, пов'язані з рухом готової продукції, відображаються на рахунку 26 «Готова продукція» відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [2].

Для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначено рахунок 23 «Виробництво». Прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати відображаються за Дт рахунку 23. За Кт рахунку 23 відображається, зокрема, вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції [2].

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції. Організація обліку готової продукції та процесу її реалізації має такі завдання:

- своєчасне оформлення первинних документів з обліку готової продукції;
- забезпечення контролю готової продукції на складах підприємства;
- визначення кількості та вартості відвантаженої продукції (за обліковими цінами);
- своєчасне відображення операцій з відвантаження і реалізації продукції;
- своєчасне відображення операцій розрахунків з покупцями та замовниками;
- визначення заборгованості покупців та замовників перед підприємством за відвантаженою їм продукцією згідно з договорами;
- забезпечення контролю за виконанням плану випуску і реалізації продукції;
- визначення собівартості готової продукції в процесі її реалізації;
- облік витрат, пов'язаних із збутом продукції, а також просування їх на споживчому ринку;
- визначення фінансового результату від реалізації продукції.

Облік готової продукції повинен забезпечити контроль за виконанням завдань з випуску продукції згідно з договірним асортиментом на всіх стадіях її руху, зберігання готової продукції, своєчасним оформленням документів на відвантаження. Облік готової продукції включає такий комплекс робіт, при виконанні яких забезпечується своєчасний і якісний облік виробництва, випуску та реалізації готових виробів не тільки в цілому за звітний період, але і

за коротші проміжки часу, контроль за цілісністю і своєчасним відвантаженням готової продукції покупцям [1].

Сільськогосподарське виробництво має декілька видів продукції в межах одного виробничого процесу. Тобто, вирощуючи цукрові буряки одержуємо коренеплоди та гичку, виробляючи зерно одержуємо полову, солому, зерновідходи. Тому сільськогосподарська продукція розподіляється на основну – заради якої ведеться виробництво (зерно, коренеплоди), супутню – коли отримують декілька рівноцінних видів продукції (солома і треста по льону) та побічну – таку, яка не є метою виробництва, але без отримання якої не можна обійтися (солома) [1].

Звичайно для отримання декількох видів продукції внаслідок одного виробничого циклу потрібно розробляти спеціальні методичні підходи віднесення витрат та визначення собівартості. Ще одна особливістю рослинництва є нерівномірний розмір різних статей витрат на виробництво різних видів продукції [2].

Сільськогосподарське виробництво є унікальним по своїй суті, тому ми вважаємо використовувати в них традиційні методики неправильно і неефективно. Формуючи вимірювання витрат і собівартості у сільському господарстві науковці радять за первісну точку брати не особливості самого сільськогосподарського підприємства, а фактори формування витрат в ньому [4].

Формування виробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах можна вважати те, що формування цін на продукцію сільського виробництва відбувається в умовах наближеної конкуренції, а саме чималій кількості продавців. В той час, коли формування ціни на ресурси відбувається в умовах слабкої конкуренції.

Ось чому відбувається дисбаланс цін на сільськогосподарську продукцію і ресурси, котрі потрібні для виробництва. Це головна причина, чому собівартість сільськогосподарської продукції неодноразово наближається до ринкової ціни, а в деяких випадках буває більшою.

Наведені фактори дозволять зменшити витрати до нормального рівня. Висновки. Можна стверджувати те, що формування витрат і розрахунок собівартості мають базуватись на специфічних методиках, адаптованих до

сільського господарства. Це дозволить покращити номенклатури витрат; об'єктивно оцінювати витрачені ресурси сільськогосподарського виробництва, впроваджувати функціонально-технологічну структурування витрат, щоб достеменно відображувати реальний механізм формування витрат.

Підсумовуючи, виділимо основні фактори зниження собівартості (рис 1).

Рис. 1. Основні фактори зниження собівартості сільськогосподарської продукції

Значний недолік в обрахунку собівартості – серйозне укрупнення номенклатури витрат, об'єднання в окремі статті витрат, які відображають різні виробничі процеси. Пропонуємо розробку науково обґрунтованої номенклатури калькуляційних статей для вдосконалення обліку витрат і калькуляції собівартості [3]. Номенклатура статей має вагоме значення для визначення об'єктивних причин відхилення фактичної собівартості від планової, внаслідок чого приймають найбільш ефективні управлінські рішення щодо перевитрат праці, фінансових та матеріальних ресурсів а також залучення у виробництво невикористаних внутрішньогосподарських резервів подальшого зниження собівартості продукції.

Література:

1. Баришевська І. В. Формування собівартості продукції рослинництва та шляхи її зниження на сільськогосподарських підприємствах / І. В. Баришевська,

Т. І. Чаюн // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. – 2017. – №7. – С. 70 – 76.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://buhgalter911.com/normativnayabaza/instrplanrah/planrah/instrukciyaprozastosuvannya1021038.html>

3. Обліково-аудиторське забезпечення розвитку земельних відносин: колективна монографія / [В.М. Жук, Ю.С. Бездушна, Б.В. Мельничук та ін.]. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 234 с.

4. Яковлева Ю.С. Методичні підходи до визначення собівартості продукції сільськогосподарських підприємств / Ю.С. Яковлева // Вісник ХНАУ, Серія «Економіка АПК і природокористування». - 2008. - № 9. – С. 239-247.

УДК 657

Економічні науки

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: РЕАЛЬНІСТЬ ЧИ ПЕРСПЕКТИВИ?

Шитікова А.О.,

*студентка Навчально-наукового
інституту обліку, аналізу та аудиту
Університет державної
фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна*

Після завершення ери індустріального розвитку та перехід людства на інші системи, економіка перестала повністю базуватися на послугах, а основою цього стає креативність, створення нового. На думку сучасних дослідників, четверта хвиля творчої економіки саме творча. Для конкурентоспроможності будь-якого підприємства креативна складова в даний час стає головною вимогою [1, с.56].

Креативна економіка — це більший сектор, який виходить за рамки традиційних мистецьких та культурних галузей та включає більшу кількість взаємопов'язаних видів діяльності та підгалузей — має потенціал, який визнається міжнародними організаціями, такими як Рада Європи, різні організації системи

ООН, а також національними, регіональними та місцевими органами влади та установами у всьому світі. Крім того, концепція креативної економіки об'єднує розрізнені поняття «інформаційної економіки», «економіки знань» та «інноваційної економіки». Група експертів ООН констатує, що впродовж останнього десятиліття креативна економіка розглядається як нова модель зростання економік європейських країн [2].

Таким чином, основним джерелом прогресу людства в сучасних умовах стає креативна діяльність, у результаті якої створюється якісно новий та унікальний продукт, який вирізняється своєю неповторністю та оригінальністю. Креативність, у свою чергу, є функцією креативного потенціалу людини, на основі чого формується креативний людський капітал. Головним завданням креативного капіталу в економіці знань є породження нових, незвичайних, нестандартних ідей, швидко знаходити вирішення проблемних ситуацій, завдань соціально-економічного розвитку, що ґрунтується на нетрадиційних схемах мислення [5, с. 232].

Щодо України, то можна зазначити, що у навіть порівнянні з країнами Східної Європи українська економіка й досі є слабкою. За індексом технологій Україна посідає 28-ме місце. Це свідчить про те, що рівень нових розробок у нашій країні є значно нижчим, ніж кількість людей, які потенційно можуть ці розробки здійснювати.

Але в Україні все ж таки є значний потенціал для розвитку креативної економіки. Деякі з експертів прогнозують, що і креатив і інновації будуть мати темпи приросту, які перевищуватимуть темпи розвитку інших галузей економіки. Проте ж частка креативного сектора в економіці ще й досить низька, хоча і має тенденцію до щорічного зростання. В основному за рахунок ІТ галузей [3, с.182].

Інвестування в креативну економіку може стати значним фактором соціального розвитку, адже основні базові ресурси креативної економіки базуються на людському капіталі.

Тільки 9 листопада 2015 р. Україна підписала угоду про участь у програмі Європейського Союзу «Креативна Європа», яка була спрямована на підтримку культурного, креативного та аудіовізуального секторів. До 2020 року

на підтримку європейських проектів, що дають можливість подорожувати, охоплювати нові аудиторії, обмінюватися практичними навичками та вдосконалюватися, планується виділити 1,46 мільярда євро. У 2018 році в Україні добігає кінця ще одна трирічна Програма ЄС та країн Східного партнерства «Культура і креативність» – велика міжнародна ініціатива, яка серед іншого ставила за мету змінити звичне на пострадянському просторі розуміння культури: наприклад, показати, який вплив вона має на економіку, та чому це не лише дозвілля, але й рівень толерантності в суспільстві. Але на законодавчому рівні в Україні термін «креативні індустрії» ще не з'явився, хоча й існує у Верховній Раді законодавча ініціатива про додання до Закону «Про культуру» правового визначення терміну «креативні індустрії». Законодавче визначення терміну «креативні індустрії» дозволить розпочати нормотворчу роботу в сфері стимулювання комерціалізації інноваційної креативної діяльності, що базується на розмаїтті форм культурного самовираження, індивідуальній творчості, навичках, таланті. Так що можна сказати, що в Україні є всі шанси для подальшого розвитку завдяки «креативності» [4, с.138].

Отже, проаналізувавши дані тези можна зробити певні висновки. По-перше, креативна економіка є однією з основних найважливіших складових для розвитку та покращення стану економіки в цілому. Вона забезпечує вихід на новий рівень, завдяки впровадженню в життя суспільства інновацій та креативу. По-друге, в Україні є всі шанси на розвиток підприємств та економіки, завдяки саме креативній економіці. Адже вона вже розпочала свій шлях до модернізації економіки країни.

Література:

1. UNESCO, Creative Economy Report, 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://en.unesco.org/creativity/activities/creative-economy-report>
2. Creative Industries Mapping Document 1998. [Електронний ресурс]. Режим доступу :<https://www.gov.uk/government/publications/creative-industries-mapping-documents-1998>

3. Флорида Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее / Р. Флорида. – М.: Издательский дом «Классика-XXI», 2007. – 421 с.

4. Боровинская Д. Н. К вопросу о классификации теорий креативности. Вестник Томского государственного ун-та. 2014. № 385. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-klassifikatsii-teoriy-kreativnosti>

5. Поснова Т. В. Роль креативного людського капіталу в економіці знань. *Modern Economics*. 2019. № 14(2019). С. 232-236. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-36](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-36).

УДК 658

Економічні науки

СИСТЕМА БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ ТА РЕГУЛЮВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Шраменко О.О.

студент фінансового факультету

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

Науковий керівник: Дудчик О.Ю.

к.е.н., доцент кафедри державних,

міцевих та корпоративних фінансів,

Університет митної справи та фінансів

Розвиток нинішніх концепцій маркетингу в фірмах України вимагає не тільки поліпшення особистих досягнень в цій області, а також залучення сучасних адміністративних технологій, які показали себе у практиці функціонування ефективних зарубіжних організацій. У подібних обставинах особливого значення набувають ідеї бюджетування. Використання в українських фірмах результативних бюджетних концепцій сприяє вирішенню наявних питань з метою надання оптимального управління ресурсами підприємства, а також їх цільового застосування. Однак введення бюджетування на підприємстві нереальне без введення концепції бюджетного контролю і регулювання. Бюджетний контроль дає можливість перевірити та дати оцінку ефективності функціонування бюджетної концеп-

ції, виявити недоліки та реалізувати бюджетне регулювання. Отже установка концепції бюджетного контролю та регулювання вважається важливою проблемою для українських підприємств.

Бюджетний контроль - це вид адміністративної діяльності, пов'язаний з ревізією та оцінкою результативності функціонування бюджетної концепції на підприємстві відповідно до певних аспектів і стандартів та аналізу бюджетів підприємства. Бюджетний контроль включає широкий діапазон завдань, пов'язаних з оцінкою остаточних підсумків виконання бюджетів і виявлення умов та чинників, що зумовили невиконання бюджетних планів у повному обсязі, а також показник продуктивності бюджетних витрат та раціональності розподілу ресурсів підприємства [1].

Бюджетний контроль створено, щоб перевірити і дати оцінку ефективності та результативності бюджетної системи підприємства, таким чином об'єктами бюджетного контролювання є окремі елементи та підсумки бюджетних процесів: співробітники, ресурси, стадії виконання завдання, взаємозв'язки. Предметами бюджетного контролю є властивості бюджетних процесів та їх елементів. До суб'єктів бюджетного контролю належать офіційні особи та категорії працівників підприємств, які реалізують контрольні операції.

Інструмент бюджетного контролю складається з основ бюджетного контролювання (ключових початкових положень згідно виконання бюджетного контролю на підприємстві); методів бюджетного контролю (способів і прийомів реалізації бюджетного контролю на підприємстві); операцій бюджетного контролю (режиму та послідовності реалізації бюджетного контролю щодо конкретних предметів та об'єктів) [3].

Підбір методів бюджетного контролювання проводиться згідно аспектів:

- продуктивності (результативність конкретних цілей, точність та практична придатність контролю);
- простоти і надійності (доступність контролеру, достовірність підсумків дослідження);
- економічності (економії часу та ресурсів виконання контролю);
- науковості (обґрунтованості)

- комплексності (використання найменшої кількості способів з максимальною ефективністю) тощо [3].

Операції бюджетного контролю пов'язані з визначенням послідовності, термінів виконання контролю, закріпленням завдань бюджетного контролю за певними співробітниками підприємства тощо.

Бюджетне врегулювання - тип адміністративної роботи, пов'язаний з ліквідацією недоліків, відхилень, неточностей, неузгодженостей, що виявлені під час бюджетного контролювання, та реалізацією необхідних змін на попередніх стадіях бюджетування. Інформаційне забезпечення бюджетного регулювання проводиться більшою мірою на стадії бюджетного контролю.

Головними завданнями контролю бюджетів вважаються:

- аналіз виконання планових бюджетних показників;
- виявлення відхилень, недоліків та неточностей у бюджетах;
- виявлення умов і чинників, що зумовили появу відхилень при здійсненні планових бюджетів;
- виявлення неузгодженостей бюджетних показників різних бюджетів підприємства;
- визначення нераціонального, нецільового та малоефективного застосування ресурсів підприємства;
- виявлення запасів при виконанні бюджетів;
- визначення ефективності бюджетних витрат і видатків;
- виявлення касових розривів;
- визначення економічної стабільності підприємства.

Процедура контролю та регулювання бюджетів здійснюється у наступній послідовності:

1) попередній контроль та регулювання – оцінювання бюджетних характеристик на стадії формування планових бюджетів і у разі виявлення невідповідностей реалізації бюджетів;

2) поточний контроль і регулювання - враховує оцінювання поточного виконання планових бюджетів протягом бюджетного періоду. У випадку зміни

обставин функціонування та значних невідповідностей планових і поточних фактичних бюджетних показників реалізації бюджетів та регулювання на стадіях бюджетної організації і мотивації;

3) заключний контроль та регулювання – оцінювання фактичних бюджетних характеристик у порівнянні з плановими бюджетними показниками, виявлення значних недоліків, відхилень і здійснення регулювання на стадії бюджетного планування, організації і мотивації [4].

Для забезпечення системності і комплексності контролю та регулювання виконання бюджетів підприємств варто створювати звіт про їх виконання. Подібні звіти створюються відносно всіх бюджетів, які розробляються на підприємстві.

Таким чином, застосування системи бюджетного контролю та регулювання підвищить ефективність бюджетної системи підприємства, сприятиме ліквідації недоліків бюджетування та покращить фінансово-господарську діяльність підприємства.

Література:

1. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах : навч. посіб.. – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2013. – 146 с

2. Филипенко, О. М. Планування і контроль на підприємстві [Текст] : навч. посібник / О. М. Филипенко, В. А. Гросул. – Харків : ХДУХТ, 2011. – 326 с.

3. Поліщук С.В. Сутнісний аспект та аналіз підходів до організації бюджетування // Інноваційна економіка.– 2013.– №8. – С. 331–338.

4. Яковенко О.В. Механізм бюджетування на підприємстві: складові та фактори впливу // Фінансова система України: Збірник наук. праць Національного університету «Острозька академія».– 2010.– Вип. 15. – С. 241–247

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Щупак Н. В.*студент факультету аграрного менеджменту***Чухліб А. В.***канд. екон. наук, доцент**доцент кафедри статистики та економічного аналізу**Національний університет**біоресурсів і природокористування України**м. Київ, Україна*

Ринок молочних продуктів в Україні представлений продукцією, необхідною для життєдіяльності людини, задоволення потреб організму у поживних речовинах. Молоко містить понад 100 речовин, необхідних для організму людини: білки, жири, вуглеводи, мінеральні речовини, вітаміни, ферменти, гормони, антитіла та інші біологічно активні речовини. Збалансованість та перетравність амінокислотного складу білків молока належить до найбільш біологічно цінних. Засвоєння білків і жирів складає 96-99%. Біологічну цінність молочного жиру підвищують присутні в ньому жирні кислоти, арахідонова кислота, фосфоліпіди, вітаміни А, D, Е та мінеральні речовини – кальцій і фосфор. Таким чином, молоко та молочна продукція характеризуються харчовою і біологічною цінністю, дієтичними властивостями і виступають незамінними продуктами харчування людини.

Формування і функціонування ринку молочної продукції відбувається під впливом попиту, пропозиції та ціни. Не втрачають своєї актуальності питання обсягів виробництва та реалізації молока і молочної продукції, середньої ціни на молочні продукти в Україні та зміни цих показників в динаміці. Дослідженням ринку молочної продукції в Україні займалися такі вчені, як: Н. С. Белінська, П. С. Березівський, С. В. Васильчак, П. І. Гайдуцький, Т. Г. Дудар, М. Я. Дем'яненко, А. П. Кайнаш, М. Ф. Кропивко, Д. Б. Лозовик, О. О. Постернікова, Т. Л. Мостенська, В. О. Рибінцев, П. Т. Саблук, І. В. Свіноус, В. Б. Смолінський, О. М. Шпичак та інші науковці.

Найбільшими експортерами вітчизняної молочної продукції виступають Польща, Білорусь, Молдова, Грузія, Лівія, Туреччина, Марокко, Єгипет та Нідерланди.

В 2018 р. порівняно з 2017 р. на ринку молочних продуктів спостерігається зменшення частки імпортової молочної продукції з 1,96% до 1,5%.

Аналізуючи ціни на молоко та на молочну продукцію слід зазначити, що за останні роки існує тенденція до їх підвищення. Це пов'язано зі збільшенням вартості обслуговування корів, підвищенням собівартості виробництва молочної продукції через низький рівень технологічного оснащення та ін. Найбільшими темпами збільшуються ціни на молоко та сметану. Так, в 2018 р. порівняно з 2017 р. оптово – відпускні ціни на молоко зросли на 10%, сметану (20%) – на 12%, масло вершкове - на 6%, сир кисломолочний (9%) – на 4%.

Аналіз балансу попиту та пропозиції молочної продукції за січень-травень 2017-2019 року дає можливість зробити висновок про скорочення попиту як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку (табл. 1).

Таблиця 1

Баланс попиту і пропозиції на січень-травень 2017-2019 р.р., тис. т

Показники	січень-травень 2017	січень-травень 2018	січень-травень 2019
Попит на продукцію	4969	4623	4085
Внутрішнього ринку - всього	4203	4398	3846
в тому числі:			
фонд споживання	3773	3748	3246
інше споживання	430	650	600
Зовнішнього ринку (експорт)	266	225	151
Пропозиція продукції	4969	4623	4085
Внутрішнього ринку – всього	4304	4365	4057
в тому числі:			
власне виробництво	4304	4365	4057
Зовнішнього ринку (імпорт)	163	258	28

Експорт молочних продуктів у 2019 р. порівняно з 2017 р. скоротився на 115 тис. т, або на 43,2%. Слід зазначити, що головною перешкодою виходу вітчизняної молочної продукції на міжнародні ринки є їх низька якість. Основними постачальниками молока на ринку залишаються господарства населення, частка яких в загальному обсязі виробництва молока в 2017 р.

становила 77,5%. Проте, виробничі можливості господарств населення не дозволяють сформувати потужну високоякісну сировинну базу. Протягом 2017-2018 років найбільше скоротилася закупівля молока від господарств населення – майже на 13,1%, у той час, як від інших господарських структур відбулося її зростання на 7,1%. Це обумовлено постачанням сільськогосподарськими підприємствами сировини першого та вищого ґатунку.

Зниження поголів'я корів та низька якість сировини обмежують можливості для розширення асортименту високоякісної молочної продукції.

Отже, для розвитку ринку молочної продукції необхідним є технічне та технологічне переоснащення галузі для виробництва якісної молочної продукції з найменшими витратами та з урахування екологічних факторів, державна підтримка товаровиробників, розширення ринків збуту вітчизняної молочної продукції.

Література

1. Бочарова Ю., Сарнацький М., Ладичук К.. Бізнес – лідери молочної галузі: історії успіху. [Електроний ресурс] / Портал конференцій кафедри стратегії підприємств КНЕУ ім. В. Гетьмана – Режим доступу: <http://conference.spkneu.org/biznes-lideri-molochnoyi-galuzi-istori/>

2. Лозовик Д. Б. Національні тенденції розвитку ринку молока та молочних продуктів. [Електроний ресурс] / Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3121>

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Якобчук Н. С.

студентка факультету управління та економіки

Хмельницький університет

управління і права імені Леоніда Юзькова

Турбота про економічну безпеку України належить до найголовніших завдань уряду, адже це важлива складова національної безпеки загалом, її матеріальна основа. Економічна безпека являє собою такий стан, завдяки якому гарантується захищеність життєво важливих інтересів населення та держави, стабільність національної економіки, стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз.

Згідно з Наказом «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» інтегральний показник економічної безпеки має 9 складових та включає такі безпеки як: виробнича, демографічна, енергетична безпека, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна та фінансова безпеки [1]. Якщо рівень хоч однієї з цих складових є недостатнім чи знижується, це негативно вплине на економічну, а отже й на національну безпеку загалом.

Однією з найважливіших складових економічної безпеки країни є її демографічна безпека. Під демографічною безпекою держави доцільно розуміти таку демографічну ситуацію, за якою відбувається якісний та кількісний розвиток населення в цілому та кожної особистості окремо відповідно до пріоритетів національного розвитку та безпеки [2, с.4].

Демографічна безпека займає центральне місце в системі національної безпеки та має вплив на інші види безпеки, адже людський фактор є основою взаємодії між ними; населення є фундаментом життєдіяльності держави, без якого політична, військова, економічна чи будь-яка інша безпека просто не мають сенсу та не можуть існувати. Усі елементи національної безпеки

взаємопов'язані та взаємозалежні: лише цілісний та збалансований стан національної безпеки забезпечує повноцінне функціонування країни.

Одним з найважливіших чинників розвитку країни є її демографічний стан. Демографічна ситуація в Україні погіршується протягом останніх десятиліть – демографи відзначають в країні поширення явища депопуляції населення. Депопуляція - систематичне зменшення абсолютної чисельності населення країни або території (смертність перевищує народжуваність, висока еміграція). Сьогодні можна з упевненістю сказати, що характер соціально-економічних перетворень, методи і прийоми реформ поставили український народ перед реальною загрозою зменшення.

За будь-яких часів для будь-якої країни найзагрозливішими і найнебезпечнішими матеріальними збитками є людські втрати.

Чисельність наявного населення в Україні, за оцінкою, на 1 червня 2019р. становила 42030,8 тис. осіб. Упродовж січня–травня 2019р. чисельність населення зменшилася на 122,4 тис. осіб. Порівняно із січнем–травнем 2018р. обсяг природного скорочення збільшився на 17,8 тис. осіб.

Фахівці вважають, що Україна входить в нову хвилю міграції. Тільки за офіційними даними в 2011—2015 рр. Україну покинули 900,3 тис. чоловік. Більшість переїхали в Росію, Білорусь, Німеччину і Польщу. І цей процес не лише не припиняється, а лише набирає темп [3, с.123].

Чисельність народжених в Україні протягом 2000-2012 років мала висхідну динаміку, що є позитивним явищем. Коефіцієнт народжуваності зростав з 2000 року, коли становив 78 народжених на 10000 осіб населення та досягнув максимального значення у 2012 році: 114 народжених на 10000 осіб населення. Однак, таке зростання народжуваності було недостатнім для подолання скорочення населення. До 2016 року показник знизився і становив 103 народжених на 10000 осіб, тоді як коефіцієнт смертності досягнув значення 147 померлих на 10000 осіб населення.

Низький рівень народжуваності сприяє не лише скороченню населення, а й появі та розвитку такого явища як старіння нації. За шкалою ООН населення є

старим тоді, коли частка людей віком від 65 років складає більше 7%. В Україні цей показник загалом протягом 2000-2016 років мав висхідну динаміку та у 2016 році досягнув 16,2%, що більше як у 2 рази перевищує критичне значення. Тому населення України вважають дуже старим. Якщо за результатами перепису населення 1959 р. частка осіб віком 60 років і старше становила 10,5%, то в 2001 р. цей показник досяг 21,4 %, в 2010 р. — 26% і до сих пір його значення коливається у межах 25%. Україна посідає 11 місце за величиною частки населення віком 60 років і старше .

Слід зазначити, що народжуваність традиційно вище в західних областях (Волинська, Закарпатська, Рівненська області). Найменша народжуваність у Донецькій, Луганській, Полтавській, Сумській, Чернігівській областях.

Складною проблемою залишається досить висока смертність населення. На смертність впливають декілька чинників. Насамперед це причини, пов'язані за станом медицини, рівням життя і складнощами самозабезпечення сімей. Всі вони впливають на тривалість життя. Але в Україні дуже багато передчасних смертей і через причини, які можна усунути. Зокрема пов'язаних зі способом життя: палінням, алкоголізмом [4, с.3].

Результати аналізу основних демографічних показників протягом останніх років підтвердили наявність і поглиблення в Україні демографічної кризи. Виявлені тенденції зменшення населення, що спричинене негативним природним рухом, старіння населення, що провокує зростання показників демографічного навантаження є серйозними загрозами для демографічної безпеки країни, а отже і для економічної безпеки. Демографічна ситуація в Україні вважається критичною та несприятливою, що спричинено дією комплексу чинників, тобто певними демографічними загрозами.

Демографічними загрозами є такі фактори та їх сукупність, які можуть спричинити дестабілізацію демографічної системи, а отже несприятливо вплинути на демографічну і економічну безпеку загалом. Зокрема, до сфери соціально-економічних загроз відносять високий та зростаючий рівень безробіття, соціальне та економічне розшарування населення, зростання

бідності, криміналізація економіки, низький рівень життя в країні; до соціально-психологічних чинників належать фізична деградація населення, деградація інституту сім'ї, життєвих цінностей.

Демографічна ситуація повинна постійно і комплексно контролюватися державою, регулюватися шляхом здійснення відповідної демографічної політики — комплексу заходів, спрямованих на формування стійких якісних та кількісних характеристик відтворення населення, цілями якої є подолання негативних демографічних тенденцій та вирішення назрілих проблем [5, с.45].

Населення країни повинне бути захищеним, тому відповідна демографічна політика має здійснюватись шляхом реалізації заходів щодо виходу з демографічної та економічної кризи. В Україні існує необхідність у підвищенні чисельності населення, тому керівництву країни потрібно впливати на процеси відтворення населення, що можна реалізувати шляхом стимулювання сприятливої демографічної поведінки громадян, в першу чергу у сфері планування сім'ї.

Регулювання демографічної ситуації має бути націлене на подолання кризи сім'ї, стимулювання народжуваності, поліпшення матеріального становища населення, боротьбу із захворюваністю та смертністю. Окрім того, серед напрямків соціально-демографічної політики варто виділити поліпшення системи охорони здоров'я дітей та підтримка материнства; гарантування правового захисту дитинства; покращення харчування дітей; забезпечення виховання, освіти і розвитку дітей; підтримку дітей, що живуть у тяжких умовах.

Отож, демографічний фактор вважається найважливішим для нормального та стійкого економічного зростання, гарантування економічної та національної безпеки країни, оскільки не буде сенсу в усіх інших сферах функціонування держави, якщо не буде основного – населення, завдяки якому і заради якого ці сфери існують.

Література:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Мінекономрозвитку України від 29 жовтня 2013 року № 1277.

2. Мазур Н.О., Кабилочна О.О. Порівняльне оцінювання демографічної безпеки регіонів України. URL: irbis#nbuv.gov.ua/cgi#bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO (дата звернення 19.11.2019).

3. Цвігун І.А. Демографічна безпека України та напрями її регулювання: монографія. І.А.Цвігун. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. 400с.

4. Перебейнос О.М. Демографічна безпека та загрози демографічного розвитку: державно управлінський аспект. О.М. Перебейнос. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e#book/db/2011#1/doc/7/03.pdf> (дата звернення 19.11.2019).

5. Нариси з демографічної історії України ХХ століття : Монографія . О.М. Гладун ; НАН України, Ін-т демограф. та соціальн. дослідж. ім. М.В. Птухи. Київ, 2018. 224 с.

УДК657

Економічні науки

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Якобчук Н. С.,

студентка факультету управління та економіки

Хмельницький університет

управління і права імені Леоніда Юзькова

м. Хмельницький, Україна

Ринок цінних паперів являє собою особливий сегмент фінансового ринку, на якому складаються відносини з приводу купівлі - продажу спеціальних документів (цінних паперів), які мають свою вартість, вільно обертаються і засвідчують відносини співволодіння, займу і похідні від них між тими, хто залучає ресурси, випускаючи цінні папери (емітентами), і тими, хто їх купує (інвесторами), опосередкований, як правило, участю особливих суб'єктів підприємницької діяльності - фінансових посередників [4, с. 196].

Цінні папери завжди містять певне майнове право, реалізація якого можлива тільки за умови їх пред'явлення. Дана ознака юридичного характеру є

єдиною, спільною для всіх видів цінних паперів і означає, що цінність паперу підкріплена майновим комплексом, на частину вартості якого має право претендувати власник цінного паперу.

Введення в обіг різних видів цінних паперів дає змогу без збільшення загальної грошової маси підвищити мобільність фінансових ресурсів.

У Законі України "Про цінні папери і фондовий ринок" цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам [1, ст.3].

Згідно з вище зазначеним законом в Україні можуть бути такі групи цінних паперів:

- 1) пайові цінні папери: акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати ФОН, акції корпоративного інвестиційного фонду;
- 2) боргові цінні папери: облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі, облігації міжнародних фінансових організацій, облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;
- 3) іпотечні цінні папери: іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні;
- 4) приватизаційні цінні папери;
- 5) похідні цінні папери;
- 6) товаророзпорядчі цінні папери [1, ст.3].

Чинним законодавством регулюються питання випуску й обігу цінних паперів, відповідальність юридичних і фізичних осіб за правопорушення на ринку цінних паперів. Однак функціонування ринку цінних паперів в Україні залежить не лише від створення правової бази й органів контролю за діяльністю його, а й від інших факторів: рівня інфляції, фінансової стабільності, процесу

приватизації, стану виробництва та дефіциту державного бюджету, що значною мірою гальмує розвиток повноцінного ринку цінних паперів.

Обсяг торгів акціями на ринку цінних паперів у 2018 році зменшився на 37,1% порівняно з 2017 роком та становив 79,62 млрд. грн (рис. 1). Зменшення обсягу торгів акціями відбулося за рахунок продовження роботи з очищення фондового ринку та підвищення прозорості біржового сегменту.

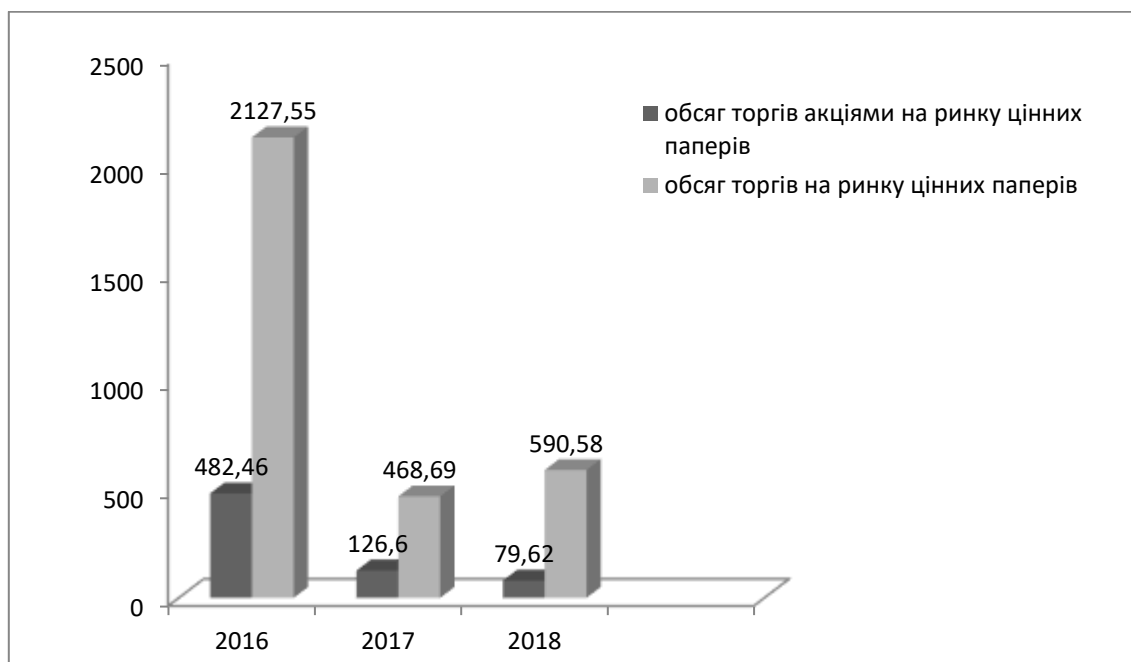

Рис. 1. Обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2016-2018 роках, млрд. грн.

Також варто звернути увагу на такий показник, як обсяг випусків емісійних цінних паперів. З початку реєстрації емісії станом на 31.12.2018 загальний обсяг усіх зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів становив 2 254,38 млрд грн., що перевищив показники 2016 року – 1840, 38 млрд.грн. та 2017 року - 2194, 06 млрд.грн.

Протягом 2018 року на біржовому ринку спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами. Лише дві фондові біржі – «ПФТС» та «Перспектива», відзначалися значними обсягами торгівлі — понад 91,9% вартості біржових контрактів (таблиця 1).

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за видом фінансового інструменту) у 2016-2018 роках, млн. грн.

Організатор торгівлі	Акції			Облігації підприємств			Державні облігації України			Інвестиційні сертифікати			Деривативи		
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
ПФТС	251,06	3158,17	338,79	5293,55	3191,90	3823,79	88173,78	57987,13	107 377,02	0,80	0,54	202,04	0,00	0,00	0,00
Перспектива	3,94	11,39	29,97	2340,48	281,46	4564,02	121618,91	123844,47	121777,68	61,03	17,61	49,30	0,14	0,04	0,13
УБ	1847,03	1729,48	776,21	17,08	770,65	1789,21	293,05	7706,67	16578,56	28,55	33,33	4,23	1345,02	3171,88	1839,20
УМВБ	21,71	0,00	34,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03
Іннекс	1,93	145,35	0,49	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
УСЬОГО	2125,67	5044,39	1180,38	7651,11	4244,02	10177,02	210085,74	236861,37	245733,26	90,12	51,48	255,57	1345,16	3117,92	1839,36

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом зазначеного 2018 року зафіксовано з державними облігаціями України – 245733,26 млрд. грн. У 2017 році обсяг торгів державними облігаціями України становив 236861,37 млрд. грн., що менше порівняно 2018 року. У структурі торгів за підсумками 2017 року на ринок державних облігацій України припадає 54,65% сумарного обсягу торгів на ринку цінних паперів, що в свою чергу на 38,69% більше від показника 2016 року. Зростання частки обсягу торгів державними облігаціями України пов'язано, зокрема, з припиненням обігу депозитних сертифікатів на біржовому ринку.

Проведений аналіз стану та динаміки фондового ринку свідчить про те, що ринок цінних паперів в Україні на сучасному етапі розвитку не спроможний протистояти всім негативним внутрішнім та зовнішнім впливам. Нагальні проблеми, що існують на ринку цінних паперів України, заважають його подальшому розвитку. Проблема ефективного функціонування і подальшого розвитку ринку цінних паперів в умовах становлення фінансової системи України, може бути розв'язана за рахунок підвищення його ліквідності.

Отже, слід зазначити, що для України першочерговим завданням є оздоровлення фінансового сектора та формування конкурентоспроможного ринку цінних паперів. Становленню прозорого і розвинутого ринку цінних паперів України сприятиме впровадження та імплементація міжнародних стандартів і законодавчих актів, які без порушень і викривлень регулювали б діяльність на фінансовому ринку і фондовій біржі, поступово розвиваючи та роблячи більш цивілізованим корпоративний сектор.

Література

1. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 01.01.2019р. Відомості Верховної Ради. 2019. № 3480-IV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2016-2018 роки. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/reports/>
3. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку Вебпортал. Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/analytics>
4. Руда О. Л. Стан розвитку сучасного ринку цінних паперів в Україні. О.Л. Руда. Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання. [Вінниця: Вінницький національний аграрний університет, 2017]. - №11. –URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5875>
5. Стасіневич С.А. Ринок цінних паперів України: стан та проблеми/ С.А. Стасіневич, І.П. Шиндирук//Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Економічні науки» . – 2017. – №3. – с. 97-100.

ОСНОВНІ ЗОВНІШНІ І ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Яковініч Н.А.

студентка VI курсу групи ЕкфМ-62с

Львівського національного

університету ім. І. Франка

м. Львів, Україна

За останні роки, вагомість забезпечення фінансової стійкості для керівництва підприємств стало чи не першочерговим завданням. Поряд з тим, провідні науковці, в своїх намаганнях забезпечити фінансову стійкість, рідко вдаються до ретельного аналізу основних загроз, які чинять або можуть чинити негативний вплив на вищезгадані елементи. Загрози фінансової стійкості дуже часто є ідентичними загрозам фінансовій стабільності, але існують і специфічні види.

Даючи характеристику загрозам фінансової стійкості підприємства, можна стверджувати, що вони являють собою свого роду напруженість, яка формується через їх негативний вплив. Можна виділяти два основні блоки напруженості загроз фінансові стійкості підприємства.

До першого блоку науковці відносять такі видові загрози: напружені, збільшені, порогові, надлишкові.

До другого блоку відносять загрози, які мають одну з нижченаведених спрямованостей: зростання, стабільності, мінімізації.

Сьогодні, в загальному виді, загрози фінансовій стійкості можна подати як:

- суб'єктивні;
- об'єктивні

До об'єктивних відносять загрози, причини виникнення яких не пов'язані з діяльністю суб'єктів господарювання. Ці загрози не спричинюються людською діяльністю, їх практично неможливо передбачити, виникають вони стохастично.

До об'єктивних причин науковці відносять природні негаразди підземного та наземного характеру. Варто зазначити, що в певній мірі ці явища

можуть бути спрогнозовані, але вірогідність цього є надзвичайно малою, причому оцінити можливі наслідки є практично неможливим [1-3].

Суб'єктивні загрози фінансовій стійкості та платоспроможності є більш наближеними до теми нашого дослідження. До цих загроз відносять всі загрози, які виникають після цілеспрямованої людської діяльності, а відтак визначальним фактором в цих загрозах є саме людський. При цьому в цій групі виділяють безпосередні та опосередковані загрози. До прикладу, низька кваліфікація персоналу, яка є одним з визначальних чинників впливу на фінансову стабільність та платоспроможність підприємства, може зумовити виникнення нагальних та майбутніх проблем в фінансовій сфері підприємства [4].

Слід підсумувати, що попри той факт, що в сучасних умовах розвитку, з'являються все нові і нові види загроз, вирішальним механізмом їх елімінації на підприємстві повинно стати оптимізована та дієва служба безпеки підприємства. Головним завданням цієї служби повинно стати методичний та педантичний пошук, ідентифікація та елімінація всіх можливих та існуючих загроз. Найкращим кроком на цьому шляху буде розроблення стратегії забезпечення фінансової стійкості.

Література:

1. Яловий Г.К. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства / Г.К. Яловий, Н.П. Бакеренко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008, вип. 18.5 – С. 115-124.

2. Андрющенко І. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємства в рамках концепції оцінювання його життєздатності / І. Є. Андрющенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя: КПУ, 2015. – № 6 (87). – С. 44-47.

3. Ареф'єва О. В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Городянська. – Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №8(86). – С. 83-90.

4. Борецька Н. П. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства / Н. П. Борецька, К. В. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 20. – С. 63–66

ЗМІСТ ЦИФОРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Янченко А. С.,**студентка обліково-економічного факультету**Університет державної**фіскальної служби України**м.Ірпінь, України*

Зміни, які відбувалися в сфері технологій, елементах “зрощування”, телекомунікаційних ІТ, технологіях та інноваціях, з початку ХХІ століття, спричинили введення в обіг науки такі поняття як “цифрові технології”, “цифрова адженда”, “цифрова економіка”. Цифрова економіка являє собою економіку, яка характеризується впровадженням та використанням цифрової технології зберіганням й передачею інформації у практично всі сфери діяльності людини.

Впровадження цифрової економіки в Україні на початковому етапі має відбуватися одночасно за трьома наступними напрямками: технологічним, де всі рішення техніко-технологічного характеру, повинні бути стандартизовані, тобто бути безпечним та сертифікованими, інституційно-економічним, який передбачає організацію нових моделей управління та бізнес моделей з використанням розумних речей, промислового Інтернет-речей, блокчейн технології, її інституційного забезпечення, відповідати нормативно-правовій базі соціально-економічних відносин суспільства, що включає в себе конкретні бізнес додатки, які відповідають вимогам моделей управління другого напрямку, який базується на технічному забезпеченні та інфраструктурі першого напрямку [1, с.145].

На сьогоднішній час цифрова технологія відіграє важливу роль для української промисловості, в деяких її секторах вона навіть відіграє важливе значення для стратегій виробничих та продуктивних основ. Трансформована сила цифрової економіки змінює сакраментальні моделі бізнесу, ланцюги виробництва і зумовлює з’явлення нових продуктів та іновацій . Діджиталізація причиняє похвальний громадський характер для нашої держави, тому що

сконцентрована на покращення інфраструктури соціального забезпечення, скорочення витрат , прозорості , направленості соціальної допомоги .

Суцільною необхідністю проектів цифрової економіки виступає зосередженість на окремого споживача , зважання їхніх явних особливостей на явному місці , національне застосування технологій цифрових трансформацій в реальних бізнес-проектах, а також деталізоване застосування інформації яке в свою чергу виступає ведучим ресурсом.

Загальною закономірністю проектів цифрової економіки є орієнтація на конкретного споживача і всебічне використання інформації як рушійного ресурсу, врахування конкретних особливостей конкретного споживача в конкретному місці, і світове використання технологій цифрових трансформацій реальних бізнес-процесів. Таким чином, ці цифрові проекти характеризуються дуже конкретними обставинами їх реалізації в конкретному місці і лише при накопиченні позитивних в економічному плані результатів можуть стати предметом стандартизації та іншої регламентації. Ще однією особливістю побудови дерева цілей трансформацій є реалізація, зрілість можливостей і їх повнота на сьогоднішньому етапі тих чи інших цифрових проектів і облік ризиків при їх реалізації [2, с. 6].

Цифрові технології трансформують людський капітал, висуваючи нові вимоги, в першу чергу, до освіти. У зв'язку з цим необхідно здійснити реформування системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів відповідно до потреб цифрової економіки. Передусім пріоритетним напрямом для підтримки конкурентного рівня професійних здібностей працівників є впровадження концепції безперервності освіти, де важливим є активна роль самого працівника в освітньому процесі. Одночасно необхідно здійснити переформатування процесу навчання шляхом використання передових технологій навчання, зокрема широкого впровадження дистанційних форм навчання, онлайн-освіти тощо . Сучасний професіонал повинен не лише володіти рядом певних знань та вмінь, а й здатністю генерувати їх упродовж свого життя. Тобто основною компетентністю сучасного спеціаліста є постійне

оновлення власних знань, вмій, навичок; постійна перевірка власних знань та навичок; здатність відмовлятися від застарілих і неефективних способів здійснення своєї діяльності [3].

Таким чином на підставі проведеного дослідження ми дійшли до висновку, що бізнес та організації сакраментальної економіки в наш час повинні запроваджувати зміни, спираючись на дослідження в сфері наукової-технології, для того, щоб стати успішними в моделі цифрової трансформації, та поставити перед собою ціль буди цифровим лідером. Не зважаючи на сьогоднішні здобутки, в майбутньому важливо провести дослідження які будуть спрямовані на опрацювання механізмів в сфері роботи віртуальних цифрових коворкінгцентрів.

Література:

1. Буркальцева Д.Д. Алгоритм внедрения программы “цифровая экономика” / Д. Д. Буркальцева, Д. Г. Костень, Ю. Н. Воробьев // Инновационные кластеры в цифровой экономике: теория и практика : труды научно-практической конференции с международным участием 17–22 мая 2017 года / под ред. д-ра экон. наук, проф. А. В.Бабкина. – СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2017. – 592 с. URL: <http://inecprom.spbstu.ru/files/inprom-2017/inprom-2017.pdf>. –С. 141–147
2. Краус Н. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf
3. Поснова, Т. (2019). Трансформація людського капіталу в умовах цифрової економіки. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*, (3), 204-211. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.3.2019.204-211>

